

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praha-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Lira in čsl. krona

Ko je bila znižana vrednost francoskega in švicarskega franka in ko je tudi nizozemska stotica iz kroga držav z normalno poslujočo zlobo valuto, je bilo pričakovati velikih posledic za ostale valute na svetu, to pa ne samo zaradi velike važnosti teh držav v svetovni trgovini, ampak zlasti zaradi psihološkega učinka, ki ga je imelo zmanjšanje vrednosti obeh frankov in goldinarja. S tem so se prilagodile države prejšnjega zlatega bloka, ki je že lani izgubil Belgijo, letos pa Poljsko, državam in deželam, kjer sta bila mero-dajna funt šterling in dolar. Gotovo bi bilo še večjih pretresljajev, če se ne bi vlade Vel. Britanije, Amerike in Francije dogovorile, da dolar in funt šterling ne bodo okoristila znižanja vrednosti franka za ponovno zniževanje svoje vrednosti in bi se tako začelo tekmovanje v licitiranju valut navzdol, kar bi povzročilo v svetovnem gospodarstvu gotovo katastrofo.

Devalvacija (znižanje vrednosti v primeri z zlatom) se je v državah dolarskega in šterlinskega bloka pokazala v zelo dobrih posledicah. Trgovina teh držav je začela naraščati. V notranjosti držav so začele naraščati cene. V marsikateri panogi gospodarstva je nastopilo oživiljenje, kar se je pokazalo tudi kmalu v državnih financah. Seveda pa je treba upoštevati, da je marsikakšna korist od devalvacije obstajala baš v tem, da se druge države niso podale na to pot oživiljenja gospodarstva in je bila baš zaradi previsokih cen v teh državah dana večja konkurenčna možnost držav z devalvirano valuto. Poleg tega pa je oživiljenje v devalvacijskih državah v zvezi tudi z drugimi razlogi, ki so spoplaševali oživiljenje gospodarstva. To je v nekaterih državah predvsem politika javnih del s posegom v bodočnost, saj vidimo, kako ogromno je narasla zadolženost nekaterih držav za tekoče potrebe in javna dela. V drugi skupini držav pa so začeli s politiko cenenegega kredita in pomoči države na raznih poljih kreditnega gospodarstva, kar je imelo za posledico zviševanje cen in povečanje investicijske delavnosti. Ne moremo z vsjo gotovostjo reči, da bi samo devalvacija pripomogla k izboljšanju položaja onih držav, ki so razvrednotile svojo valuto. Uspeh oživiljenja je odvisen še od mnogih drugih činiteljev, katere vse mora pametna gospodarska politika mobilizirati v borbi proti škisi in za izboljšanje doma in v svetovnem gospodarstvu.

Opustitev prejšnjega razmerja v primeri z zlatom in določitev novega razmerja francoskega in švicarskega franka z zlatom je imelo za posledico, da so se tudi tri druge valute, ki so bile doslej v zvezi s francoskim frankom, znižale, turška lira, grška drahma in leonski laf. Toda gotovo najvažnejša pa je prilagoditev italijanske lire novemu položaju. Tudi lira spada v vrsto valut, kjer je valutna in devizna trgovina v izredni meri vezana po kontroli, ki jo izvaja banka za izdajo bankovcev in poseben zavod, ki je bil ustanovljen baš v ta namen. Vendar pa vse to vezano devizno gospodarstvo ni moglo preprečiti prilagoditve lire novonastalemu položaju in v ponedeljek je bilo sklenjeno tudi liro prilagoditi funtu, dolarju in franku. To je za našo trgovino izrednega pomena, kajti z Francijo in Holandijo ter Švicco smo sicer imeli samo na sebi znane slike v blagovnem prometu, vendar ne tako velike, da bi bili merodajni v naši zunanji trgovini. V teh državah smo imeli znatne finančne obveznosti, ki so nam bile v večji meri olajšane z znižanjem vrednosti obeh frankov. Olajšave, kolikor jih bomo v tem oziru delčni, bodo v veliki meri odtehtane z izgubo naše izvozne trgovine zaradi padca teh valut.

V naših gospodarskih stikih z Italijo je predvsem merodajna blagovna trgovina. Za naš izvoz ni vseeno, v kakšnem razmerju sta si dinar in lira. Pri visokem tečaju lire pri nas je to spoplaševanje našega izvoza v Italijo, pri nizkem pa ovira. To je posebno važno sedaj, ko se komaj obnavljajo naši trgovski stiki z Italijo, ki so bili zaradi senkij prekinjeni. Paziti moramo, da nam v konkurenčnem boju na italijanskem trgu ne bodo škodovali druge države, ki bi šle po poti politike zmanjšanja vrednosti svoje valute in tako povečale svojo konkurenčno sposobnost s temi umetnimi premijami.

Slično velja tudi za našo trgovino s Češkoslovaško, kjer bo ravno tako izvedeno znižanje vrednosti valute in bo tako za naš izvoz nastal izpremenjen položaj. Tudi na trgovini s Češkoslovaško smo zainteresirani v izredni meri, saj je šlo v prvi polovici letos tja 14,61% vsega našega izvoza. Če izvede zmanjšanje vrednosti svoje valute Češkoslovaška, potem bo tudi za češkoslovaške sosedje nastal nov položaj, katerega bodo morali vsekar upoštevati.

Za nas pa je važno posebej tudi, kakšno stališče bodo k valutnim izpremenbam zavzeli naši sosedje, ki so konkurenti na svetovnih tržiščih naši državi in naši najvažnejši odjemalci. Zato se je tudi za našo državno politiko v mnogočem izpremenil, kajti drugačne važnosti je za nas devalvacija frankov in znižanje vrednosti goldinarja kot pa znižanje vrednosti lire in češke krome. Tu gre za naše važne gospodarske interese.

Seveda si moramo kaj naprej povedati, da ni vsako sredstvo za vsakogar. Mi bomo morali v naši valutni politiki upoštevati vse okoliščine, ki nam bodo kazale pravo smer za našo bodočo valutno in sploh gospodarsko politiko.

Danes se ustvarjajo popolnoma nova razmerja med najvažnejšimi valutami na svetu, zato je še polno nejasnosti in ima špekulacija lahek ali pa tudi težak posej. Toda gotovo je, če pride do vsaj kolikor toliko stabilnega razmerja med posameznimi važnimi valutami na svetu, da ne bodo izostale ugodne posledice take stabilizacije valut. Kajti po tolikih zmedah v svetovnem gospodarstvu nam je potrebna stabilnost denarja bolj kot kdajkoli prej. Če se najde pravo razmerje med posameznimi važnimi valutami po vsem svetu, ki bo omogočalo trajnejšo stabilnost kot je bila sedanja — pomisliti je treba, kaj vse smo doživeli v prvih povojnih letih, pa nazadnje v letih krize — potem nam je pričakovati, če bo šlo to roko v roki z drugimi smotrenimi ukrepi za oživiljenje gospodarstva, da bo konec neredov v svetovnem gospodarstvu in da se bo lahko začela nova doba boljše gospodarske sodelovanja med narodi.

General Gömbös — umrl

Važni posveti v Budimpešti o nasledstvu

Budimpešta, 6. oktobra. b. Danes ob 10 je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Ministrski predsednik Julij Gömbös de Jakfa je davi ob 9 preminil v sanatoriju Nymphenburgu pri Monakovem.

Kakor se je že včeraj izvedelo, se je bolezen ministrskega predsednika Gömbösa, ki je bil že dva meseca na bolezenskem dopustu, zadnje dni rapidno poslabšala. Prihodnje dni bi se bil moral vrniti v prestolnico, ker se pripravljala preosnova vlade. Zdravniki pa so mu potovanje strogo zabranili. V teku noči je nastopila kriza in danes zjutraj je Gömbös izdihnil. Umrl je na raku na ledvicah.

Njegova smrt bo izzvala velike spremembe v madžarskem notranjem političnem življenju. Truplo bodo danes prepeljali z Dunaja v Budimpešto, kjer se bo vršil pogreb na državne stroške.

Gömbösovo življenje

Julij Gömbös de Jakfa je bil rojen 26. decembra 1886 v Murgu, komitat Tolna, na Madžarskem. Njegova družina izhaja iz stare plemiške družine, ki je sprejela plemstvo l. 1658. Gimnazijo je obiskoval v Sopronju, honvedsko kadetnico pa v Pečuhu. Iz kadetnice je prišel v oficirsko šolo v Budimpešti, od tam pa na višjo častniško šolo na Dunaju. Po končani študijah je bil takoj sprejet v generalštabni oddelek. V svetovni vojni se je boril kot generalštabni stotnik najprej na fronti na Drini in na Savi, nato pa na ruskem bojišču. Takoj po razpadu avstro-ogrske monarhije je prišel kot generalštabni major za vojaškega atašeya k Narodnemu veču v Zagrebu; tam se je tudi perfektno naučil srbohrvaščine, ki se je je tudi pozneje zelo pogosto in rad posluževal.

Svojevrstno vlogo je pokojni ministrski predsednik igral pri razpadu avstro-ogrske monarhije, ko se je postavil na čelo gibanja proti revolucionarni komunistični vladi grofa Karolyija in je tako postal tudi voditelj protirevolucije. Zbral je častnike in rezervne častnike nacionalnega mišljenja in tajni organizaciji »Movec«, organiziral je protiboljševiški odbor, ki mu je kasneje predsedoval grof Bethlen, začel kot državni tajnik protirevolucionarne vlade v Szegedu zbirati svojo lastno armado, ki jo je zmagovalno poslal na boljševike.

L. 1920 je postal poslanec. Do l. 1923 je bil podpredsednik Bethlenove vladne stranke, toda takrat je ustanovil svojo neodvisno stranko (»Zaščitniki madžarskega plemena), ki je dolga leta vodila oster boj proti židovstvu, proti legitimizmu in proti izrodnomu kapitalizmu. L. 1926 je njegova stranka skoraj izginila na volišču, nakar se je Gömbös začel zopet približevati vladni stranki, s katero se je l. 1928 tudi dejansko združil. Že istega leta je kot državni tajnik in vojnem ministru stopil v Bethlenovo vlado, naslednjega leta je postal sam vojni minister in se je posvetil skoraj izključno le vprašanju organizacije vojske. L. 1931 je po odstopu Bethlenove vlade ostal vojni minister tudi v vladi grofa Julija Karolyija, ki je pa naslednjega leta 1932 v septembru odstopila ter tako napravila mesto za prvo vlado, ki je predsedoval Gömbös. Od takrat je ostal neprenehoma na čelu madžarske vlade, ki jo je samo marca meseca 1935 nekoliko spremenil.

Globok vtis v Italiji

Strah, da Madžari ne zaplavajo v nemške vode

Rim, 6. oktobra. b. Smrt madžarskega ministrskega predsednika Gömbösa je odjeknila v vseh italijanskih vodilih in političnih krogih sploh zelo senzacionalno. Nihče ni predvideval, da bo Gömbös tako naglo podlegel svoji bolezni. Saj so bile informacije, ki so jih dobivali italijanski politiki v zadnjih dneh, nadvse ugodne. Sicer so vsi pričakovali, da Gömbös ne bo še tako kmalu popolnoma ozdravel, toda na njegovo smrt ni nihče računjal. Že včeraj, ko so prispeli prve vesti o poslabšanju Gömbösovega zdravja v Italijo, so bili zelo nervozni, vendar pa so mislili, da gre le za trenutno poslabšanje, ki pa bo prehodnega značaja, zlasti ker so vsi poznali Gömbösa kot fizično zelo močnega moža.

V tujakajšnjih političnih krogih poudarjajo, da je bil Gömbös zelo velik prijatelj Italije, ki se ni dal zapeljati, da spremeni smer madžarske zunanje politike niti tedaj, ko so za Madžarsko nastopili najtežji časi. Zaradi tega se je sedaj pojavila velika obznanja, da se bo madžarska zunanja politika obrnila v drugo smer, tembolj, ker se v zad-

Julij Gömbös spada med državnike večjega kova, med ene največjih, kar jih je rodila povojna Evropa. Z veliko trmo je vztrajal na zunanje-politični črti, ki jo je prej že nakazal Bethlen, ki pa ni imel tiste logične doslednosti, kot jo je pokazal general Gömbös. Z veliko silo je pomagal graditi v srednji Evropi takoimenovani rimski blok v zvezi z Avstrijo in Italijo, toda znal je obvarovati tudi mejnike, čez katere Madžarska po njegovem mnenju ni smela iti. Popolni utonitvi srednje Evrope, ki jo obsega rimski blok, v italijanskem območju se je on zoperstavljal ter je znal vedno pravočasno prisiliti na berlinski gumb, kadar je južni zaveznik postal le preveč nadležen, če ne nasilen. Avstrija se bo morala mnogo zahvaliti Gömbösu, da v zadnjih letih ni postala popolnoma podrejena italijanskim interesom, ker jo je on držal nazaj na strmini, na katero je bila zašla. Lahko mu tudi priznamo, da je bil uvaževanja vreden nasprotnik pri zasledovanju nove organizacije Podonavja, ki si jo je napisala na svoj program Mala zveza in da ni bilo njegove neizprosne trme, ki jo je napajal v madžarski nacionalni objestnosti, bi bili na tem polju brez dvoma že mnogo dalje. Tudi v notranji politiki je predstavljal steber socialnega in političnega ravnotežja. Bil je predstavnik nekako srednjih plasti madžarskega naroda, tistih, ki so po odsvoltni nesposobnega plemstva od vodstva države prevzeli vlado in oblast, da jo branijo proti levici, od koder so začeli močno pljuscati valovi socialne nevolje. Če bi ne bil zbolel, bi se mu bilo morda posrečilo, da bi bil osvobodil madžarskega kmeta in si bi bil pritegnil te ogromne množice naroda, da bi bil z njimi za dolgo dobo let ustvaril trajno solidno bazo za močne in homogene vlade. Zadnje leto pa je pešal in je s tem precežen del njegovega notranje-političnega načrta usahnil v nič.

Na Madžarskem je s smrtjo Gömbösa zazijala široka vrzel. Vsi narodi Evrope bodo s zanimanjem in nestrpnostjo pričakovali, kako jo bodo zamašili, ker z velikimi državniki tudi Madžari dandanes ne razpolagajo več.

Posveti pri Horthyju

Budimpešta, 6. oktobra. AA. Madžarski dopisni urad poroča: Glede na politični položaj, nastal s smrtjo predsednika vlade Julija Gömbösa, je

kraljevski namestnik poklical v avdijenco na konsultiranje tele osebnosti: zastopnika predsednika vlade ministra Daranija, kardinala-primasa Sere-dija, predsednika gornjega doma grofa Szeche-nya, predsednika poslanske zbornice Sztranyan-skega, čuvarja krome barona Perenya in grofa Tiborja Telekyija in bivšega predsednika vlade grofa Stefana Bethlena.

Člani vlade so imeli danes dopoldne sejo pod predsedstvom kmetijskega ministra Daranija. Na seji so sklenili izročiti regentu kolektivno ostavko vlade. Pri tej priložnosti je g. Daranyi izkaval čast umrlemu ministrskemu predsedniku Gömbösu in je poudaril, da je to prvi primer v madžarski zgodovini, da je kateri državnik umrl kot aktivni predsednik vlade. Pokojni Gömbös, je dejal g. Daranyi, je vse svoje življenje kazal veliko vnemo in je do poslednjega dne delal v blagor svoje domovine. Spomin na pokojnega Gömbösa bo ostal trajno v duši vsega madžarskega naroda. V veliki dvorani parlamenta bodo pod kupolo postavili katafalk.

Danes dopoldne so se začele konsultacije za sestavo nove vlade. G. Horthy je sprejel več odličnih madžarskih politikov, med njimi tudi predsednika obeh zbornic, predsednika unionistične stranke g. Ivadyja in predsednika stranke malih posestnikov Iborja Eckhardta. Konsultacije se bodo po vsej priliki še danes končale. V poučenih krogih mislijo, da bo nova vlada že danes ali vsaj jutri sestavljena. Mandat za njeno sestavo bo dobil, kakor vse kaže, dosedanj kmetijski minister in namestnik predsednika vlade Daranyi. Vlada bi razen nekaterih neznatnih sprememb ostala ista. Gotovo je, da bo zunanji minister Kanya ostal na tem mestu, zato ni pričakovati zunanje-politične preorientacije Madžarske. Če dobi Daranyi mandat za sestavo vlade, bi bil kabinet samo začasen in bi imel nalogo pripraviti teren za široko koncentracijo, kjer bi bivši predsednik vlade grof Bethlen igral pomembno vlogo.

Dr. Stojadinovičovo sožalje

Belgrad, 6. oktobra. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinovič je poslal Gömbösovi vdovi ob smrti njenega moža, predsednika madžarske vlade, brzojavko s sožaljem kraljevske vlade.

Ko se majejo valute...

Odmev razvrednotenja italijanske lire

Na belgrajski borzi

Belgrad, 6. oktobra. b. Borzijanci v Belgradu so bili danes zelo iznenadeni nad velikim povpraševanjem zasebnikov po državnih papirjih in delnicah Privilegirane agrarne banke. Promet z vojno škodo je dosegel 3,5 milijonov Din. Zaključenih je bilo 660 delnic PAB po tečaju, ki je bil za 18 točk višji kakor konec preteklega tedna. Kupci so se javljali z vseh strani in borza je dobila popolnoma novo lice. Do včeraj so se zasebniki vzdržali nakupov, danes pa je nastal nenaden preobrat in borza je neverjetno oživela. Kupcev je bilo za vrednostne papirje dovolj. Tečaj vojne škode je skočil za 1,5 točke. Poskočilo je tudi 7% Blerovo posojilo, kljub temu, da je danes dolar padel za 1,50 točke v primeri s tečajem preteklega petka. (Zadnje povpraševanje za 7% Blera je bilo po 72,50.) Beglucske obveznice so ostale čvrste. PAB je skočila na 190. Tudi Narodna banka je čvrsta (6600 denar).

Sklepi Izvoznega društva v Belgradu

Belgrad, 6. oktobra. m. Danes dopoldne je bila v prostorih trgovske zbornice konferenca predstavnikov Izvoznega društva in gospodarskih zbornic iz vse države v zvezi z razvrednotenjem raznih tujih valut. Konferenco je vodil predsednik Društva izvoznikov Miljutin Stanojevič. Udeležilo se je konferencie okoli 50 delegatov. Po daljši debati je bila glede razvrednotenja valut v posameznih državah sprejeta naslednja resolucija:

1. da se naprosi kr. vlada, da izda odlok, s katerim bi se ustavilo izvrševanje pogodb glede prodaje blaga v vse države, ki so razvrednotile svoje valute po 27. septembru letos;
2. da se blago, ki je bilo odposlano v Švicco in Francijo ter njene kolonije pred 26. septembrom letos, enako pa tudi v druge države od dneva, ko je nastopilo pri njih razvrednotenje valute, plača po tečaju pred devalvacijo.

Važni sklepi Zveze industrijcev na Sušaku

Sušak, 6. oktobra. b. Z ozirom na ukrepe nekaterih držav razvrednotenja valut je sklicala Zveza industrijcev na Sušaku konferenco, na kateri je bil dosežen sporazum tudi z ostalimi zvezami v državi glede zaščite skupnih interesov. Na tej konferenci je bilo sklenjeno:

1. Razvrednotenje denarja, ki je nastopilo in prizadelo že sklenjene pogodbe, se smatra kot višja sila.
2. Vsako odpošiljanje blaga, ki je bilo prodano pred 27. septembrom letos v katerikoli razvrednoteni valuti, se bo v skupnem interesu začasno ustavilo.
3. Člani zveze, ki morajo izvršiti takšne pogodbe, se pozivajo, da predložijo zadevnim kupcem spremenjene pogodbe, pri čemer naj upoštevajo razvrednotenje valute v sorazmerju s stanjem jugoslovske devize, kar se pravi z drugimi besedami, da morajo cene zvišati za višino devalvacije. V slučaju, če bi kupci na tako izpremenjene pogodbe ne pristali, se imajo iste razveljaviti.

Na borzah v Parizu in v Curihu

Dunaj, 6. oktobra. b. Na evropskih borzah je danes v začetku prišlo do padca funta napram dolarju in francoskemu franku. V Parizu je funt napram dolarju padel s 4,9250 na 4,9175, v Parizu je funt padel s 105,41 na 105,30, v Zürichu s 21,435 na 21,40. Dolar je bil kupljen v Zürichu po 4,35, v Parizu 21,40. Francoski frank je bil napram švicarskemu franku nekoliko boljši in je v Zürichu v začetku notiral 20,325. Holandski goldinar je bil slabši napram funtu in je v Zürichu notiral 228 v Londonu pa 9,36.

Na Češkoslovaškem

Praga, 6. oktobra. c. Danes je ministrski predsednik dr. Hodža po vrsti sprejel francoskega, jugoslovskega in angleškega poslanika. Razložil jim je okoliščine, v katerih misli vlada pristopiti k sporazumu med Francijo, Anglijo in USA in kako misli sodelovati pri mednarodnem urejanju trgovine.

Popolodne ob 18 se je sestala in sejo vlada in sprejela besedilo vladne odredbe, ki bo jutri predložena parlamentu. Ponoči bo ta odredba objavljena.

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

na, tako da bodo poslanci lahko jutri že dobro poučeni o vsem vladnem delu.

Sejo parlamenta bo otvoril predsednik vlade dr. Hodža, ki bo podal daljše poročilo o delu vlade. Nato bo finančni minister obrazložil vladno finančno politiko, kakor jo obsega vladni načrt.

V Italiji rastejo cene Številni trgovci zaprti

Sibenik, 6. okt. b. Iz Zadra poročajo, da je sklep italijanske vlade o razvednotenju lire za 40% povzročil veliko zaprepaščenje v vseh gospodarskih krogih, na drugi strani pa je med delavstvom in srednjim stanom sploh napravil neprijeten in težak vtis. Za sklep vlade je izvedela javnost v ponedeljek zjutraj, ko je šla nakupovat v trgovine. Trgovci so namreč kljub vsem vladnim naredbam povišali cene svojemu blagu, zlasti pa hrani. V nekaterih mestih so cene poskočile mnogo višje, kakor pa je bila devalvirana lira. — V Bariju in Ankonu so cene poskočile kar za 50%. Vsi znaki kažejo, da se italijanske oblasti ne bodo mogle upirati trgovcem, ki so storili soglasen sklep o zvišanju cen, ker smatrajo, da bodo v nasprotnem primeru propadli. V Zadru je bilo večerj aretiranih pet trgovcev, na Lastovo trije, v Bariju 25, v Ankonu 18, v drugih mestih pa še več, ker se niso držali od vlade predpisanih cen. V zvezi s temi aretacijami je sporočeno, da vlada pripravlja načrt, po katerem se bodo zvišale cene hrani za 25%, delavske mezdle pa za 30%. Ta sklep vlade, ki bo izvršen v najkrajšem času, naj bi do gotove meje ublažil vzemirjenje delavcev, ki se bodo bržkone po tem sklepu odpovedali nameravani stavki, ki bi morala izbruhniti v soboto 10. oktobra. Takoj, ko so lastniki podjetij

zvedeli, da nameravajo delavci pričeti s stavko, so ovadili številne hujškate, po večini socialiste, ki so jih oblasti aretirale največ v Trstu, Ankonu, Bariju, Milanu in Genovi. Po številnih vesteh, ki prihajajo semkaj, se bodo odigrali v Italiji veliki dogodki, ki stvarno ne pomenijo nič drugega, kakor reakcija na Mussolinijevo imperijalistično politiko.

Rim, 6. oktobra. b. »Giornale d'Italia« komentira v uvodnem članku finančne posledice sklepa italijanske vlade o razvednotenju lire ter poudarja, da je v sedanjem mednarodnem položaju lira ostala kot visok zvonik, obkrožen z majhnimi zgradbami, ki so se zniževale ena za drugo. Zaradi tega je bilo potrebno, da se upostavi prejšnje razmerje. Ta prilagoditev ni bila vsiljena, temveč je izvršena prostovoljno brez potrebe, da se osnuje stabilizacijski sklad in da se zahteva pomoč inozemstva, kot je to storila Francija.

Rimska vlada je obvestila Avstrijo in Madžarsko, da finančni in valutni ukrepi italijanskega ministrskega sveta ne bodo vplivali na trgovinske odnose med državami, ki so podpisale rimski protokol, ker namerava Italija s temi državami celo povečati trgovinski promet.

Jutranji tisk zelo komentira sklepe italijanske vlade o devalvaciji lire, vendar pa zaenkrat še ni zavzel svojega stališča do italijanskega sklepa. Večina listov poudarja ukrepe italijanske vlade proti naglemu dvigu cen na hrano in druge življenjske potrebščine. Kljub temu pa se cene življenjskim potrebščinam v Italiji katastrofalno dvigajo in s tem ogrožajo vsako korist, ki bi jo mogla Italija imeti od devalvacije lire.

Tudi v Franciji so pričele cene hrani precej naglo rasti, zaradi česar levičarski listi energično pozivajo vlado, da odločno stopi na prste onim, ki ogrožajo finančne reforme Francije.

Velika protiofenziva rdečih zlomljena

Toledo, 6. okt. »United Presse« javlja: V soboto zjutraj so rdeče čete v ranem jutru započele širokopotezno protiofenzivo na fronti Maqueda-Toledo. Protinapad je podpirala močna artiljerija. Posamezni oddelki rdečih milice so prodrali skoraj v bližino Toleda in Alcazarja. Na čelu prodirajočih čet so vozili težki oklopni avtomobili. Napad je bil presenetljiv in ga bele čete niso pričakovale. Sicer so nudile močan odpor s streljanjem iz pušk in strojnic, vendar pa so se morale pred močnimi četami napadalec umikati. V tem kritičnem trenutku pa so posegle v boj marokanske čete in vojniki tujske legije. Delovati je pričela tudi bela artiljerija. Razvili so se ogorčeni boji na nož, ki so trajali do sobote večera. Predno se je znočilo, je bil napad rdečih s strašnimi izgubami zlomljen. Bojev so se udeležili tudi mnogi kadeti, ki so 70 dni bili v Alcazarju oblegani. Zlasti ti so z ognjem iz strojnic povzročili napadalcem velike izgube.

Toda mnogo bolj uničujoč je bil poraz napadajočih vladnih čet pri Santa Olalla in pri Maquedi. Tu so napadajoče rdeče čete začle v zagato. Bile so obkoljene in domala popolnoma uničene. Ze v nedeljo je bil ves bojni odsek očiščen in general Mola se je brez nadaljnega lahko iz Maquede peljal v Toledo, kjer je obiskal zmagovalce alcazarске čete.

V nedeljo so hoteli osvojitelci Iruna in Fuenterrallie v zvezi s civilnim prebivalstvom obeh mest obhajati svečano proslavo zaradi zmage belih čet. Nenadoma pa je bila prireditelj motena z obstreljevanjem iz zraka in morja. Svečana parada je bila na igrišču, ki je bilo vse okrašeno z zastavami. Največ je bilo videti rdečo-zlatih karlističnih zastav. Najprej je bila služba božja, ki so se je udeležili tisoči karlističnih prostovoljcev v svojih rdečih čepicah in ogromna množica žensk in otrok. Celebriral je škof iz Valladolida. Naenkrat pa so se pojavila v zraku letala. Spočetka je množica mislila, da so to bela letala iz Burgosa in so jih navdušeno pozdravljala z malimi karlističnimi zastavami. Naenkrat pa so pričele pokati bombe in vsa množica se je prestrašena razkropila in iskala zavetja. Predno so pričeli delovati obrambni topovi, so sovražni letalci zopet izginili na obzorju. Irun pa je bil bombardiran tudi od morja, kakor tudi ostala mesta St. Sebastian, Pasaies in Coruna. Obstreljevala sta bele postojanke dve vojni ladji, ki sta ostali pri vladnih četah in imata svoja založišča v Portugaletti, utrjenem pristanišču Bilbaue.

Pariz, 6. oktobra. b. Semkaj so prispeli vesti iz Kartagene, da je bilo v tej luci natovorjenih na

neko ladjo 500 milijonov pezov v zlatu, ki jih je poslala državna banka v Madridu. To zlato je baje namenjeno za Rusijo. Če so te vesti resnične, je malo verjetno, da bo ladja prispela do sovjetske Rusije, ker jo bodo uporniške ladje, ki po porazu vladnih ladij, krožijo ob vseh obalah Spanije na Sredozemskem morju, ustavile in zaplenile transport.

Lisbona, 6. oktobra. b. Po poročilih iz Spanije je položaj vladnih čet v Bilbau obupean. Radijska postaja je davi utihnila.

Strašne bitke

St. Jean de Luz, 6. oktobra. b. S francoškošpanske meje se poroča, da so v teku strahovite bitke med belimi in rdečimi četami. Nasprotnika se bijeta za mesto Eibar, ki leži 35 milj od Bilbaua v pokrajini Baskov. Danes do dveh popoldne ni bilo mogoče zvedeti, katera stran zmaga, ker obe poročata o zmagah. Vlada potrjuje vesti, da so rdeči borci pričeli zelo napadati na vsej fronti okrog Bilbaua in da so na vseh točkah nekoliko napredovali. Vlada poroča dalje, da so miličniki zasedli zelo važno strateško mesto Motric v Biskajskem zalivu, ki leži 20 milj severno-vzhodno od glavnega mesta Baskov, Bilbaua. Splošna ofenziva vladnih čet je po poročanju vlade dosegla lepe uspehe.

Toledo, 6. oktobra. b. Po vesteh iz Burgosa so bele čete dobile znatne okrepitve ter hočejo izvršiti v najkrajšem času protinapad na vladne čete, ki so vrgle bele vojske iz njihovih prvotnih postojank. V sektorju Burgos-Toledo je prišlo do težkih spopadov. Dalje se trdi, da topništvo belih zelo hudo bombardira položaje vladnih čet vzhodno od Toleda. Na tem sektorju se bori okoli 2000 socialističnih borcev, ki so zasedli strateško zelo močne in važne postojanke.

Pri obolenjih

v sled prehlada, kakor pri hripi, nadalje pri irganju udov, bolečinah v boku, pri glavobolu in zobobolu jemljemo »Nibol« tablete Bahovec. Toda tudi pri reumi, gihtu in išiasu ublažujo bolečine.

Proti bolečinam vzemite torej še danes NIBOL tablete Bahovec. Zahtevajte v lekarnah izrecno prave Nibol tablete Bahovec v originalnih stekleničkah, 20 tablet 20 Din ali 40 tablet 34 Din, z napisom proizvajalca: Apolkeka Mr. L. Bahovec, Ljubljana. S. br. 17816/35.

Domači odmevi

Po izjavi dr. Korošca

Nekateri listi po državi so v zvezi s konferenco banovinskega odbora JRZ za Dravsko banovino objavili tudi neko izjavo predsednika odbora gosp. dr. Antona Korošca, ki da jo je dal na konferenci. V tej izjavi naj bi gosp. notranji minister podal svoje nazore o neklih prihodnjih državnoborskih volitvah, o novem volilnem zakonu in o »političnem položaju«. Na merodajnem mestu smo izvedeli, da gosp. dr. Korošec te ali take izjave, kakor jo navaja tisk po južnem delu države, glej »Hrvatsko stražo« z dne 6. oktobra, ni dal in da je vsako razmotrivanje v tej smeri neosnovano.

Naš vojni minister v Parizu

Pariz, 6. oktobra. AA. Davi ob 8.40 je prispel s simplomom v Pariz armijski general in jugoslovanski vojni minister Ljubomir Marič, ki bo zastopal jugoslovansko vlado pri slavnostnem odkritju spomenika kralja Petra I. in kralja Aleksandra I. Po izstopu iz vlaka so ga pozdravili general Giamelin, načelnik francoskega generalnega štaba, general Gouraud, poveljnik mesta Pariza in več drugih odličnikov. Četa republikanske garde je na peronu izkazala jugoslovanskemu vojnemu ministru vojaško čast. Nato je vojaška godba intonirala jugoslovansko himno in marseljezo. General Marič je položil danes ob 11 dopoldne lep venec na grob francoskega neznanega junaka na izredno slavnosten način. Častno četo je tvoril 21. kolonjski pehotni polk z zastavo in godbo na čelu. Od francoskih osebnosti so tej slovesnosti prisostvovali general Gouraud, poveljnik mesta Pariza, general Lanois, poveljnik pariškega vojaškega okraja in francoski vojaški odposlanec v Belgradu polkovnik Bethouard.

Varuhi npravnosti, kje ste?

Odkar je Hitler pregнал Zide iz svoje dežele in njihove umazane književne pridelke, ki so jih prej nemoteno razkazovali in prodajali po kolodvorih in kioskih, kljub njihovim užaljenim protestom požgal, se je na našem književnem trgu marsikaj izpremenilo. Nemško slovo zaradi Hitlerjevega čiščenja ni propadlo, nemška umetnost tudi ne, le Zidje so se s svojo pornografijo preselili drugam. Pri nas smo jim odprli vrata na stežaj. Sicer do najbolj nemarne literature nikdar nismo bili bogve kako tenkovestni in natančni, kar pa se sedaj godi, pa presega že vse meje dostojnosti in zakona. Skoraj sleherni teden se pojavi po belgrajskem časopisju kak umazan inserat, primerno ilustriran, ki ponuja to ali ono znanstveno knjigo o človeškem telesu in njegovih funkcijah, o ženski v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, o ženski telesnosti in duševnosti itd. Po naslovu bi človek mislil, da je knjiga zgodovinska, psihološka ali somatološka za najbolj izobražene zdravnike. Cena, način reklame, ilustriran inserat — vse to pa pametnemu človeku kmalu pove, da ni drugega, kakor račun na spolnost in grabljenje denarja s pomočjo strasti, ki se jim je najtežje ustaviti in ki vsak narod. Če se jim prepusti, notranje ubijejo, da nima nobene odpornosti več in da izgubi vsak smisel za resnejša vprašanja. Zidom, ki so v svojih krogih tako moralni in ozkosrdni, gre to zelo v račun, zato nas pitajo s takimi uspalavnimi sredstvi, sedaj še v cirilici, toda časopisje pa v posameznih izvodih le zaide tudi k nam s slikami vred, ki so natisnjene v mednarodnem jeziku in pisavi. V Belgradu so zopet izdali neko knjigo, ki hoče biti zgodovinski roman, v resnici pa ni drugača kot ilustrirana in na dolgo in na široko razvlečena kvanta.

Npravnost je zaščiten v bogve koliko zakonih, kako to, da se tu nihče ne zgane? Ali so res vsi samo na papirju, ali je tisto pogostno govorjenje o pomenu npravnega življenja za narod res samo licemerstvo in prazno platonstvo? In ali so taka židovska podjetja res tako važna za narodno gospodarstvo, da morajo uspevati, pa čeprav prodajajo večidel le gnulob? Ako se bo tak strup tako nemoteno širil, nam vse vaje za obrambo pred strupenimi plini ne bodo veliko pomagale, sovražniku nas še zastrupljavati ne bo treba, ker nas bo že našel vse zastrupljeni! Velikokrat smo že brali, da je bila zaplenjena ta ali ona politično napačna knjiga, nikdar pa še ne, da bi bila zaplenjena npravno napačna knjiga, čeprav more med narodom povzročiti veliko večje izpremembe kakor politična brošural

JNS se jezi na Srškića

Belgrad, 6. okt. m. Danes je izšla druga številka »Jugoslovenskog glasnika«, glasila razpadajoče JNS, v katerem sedanje vodstvo napada svojega doverljivejšega tovariša in najintimnejšega sodelavca dr. Srškića zaradi izdajstva in njegovega nastopanja proti JNS. Jeza sedanjega vodstva JNS na dr. Srškića je čisto razumljiva, saj je bil dr. Srškić eden izmed vrhov JNS, ki je razpadajočo JNS ovekovečil tudi z internacijami voditelja Slovencev dr. Korošca in njegovih tovarišev, sedaj pa kljub vsem vabilom in ponudbam, naj se vrne v stranko ter zopet postane najintimnejši sodefavec Živkovića, noče o tem ničesar slišati. Dr. Srškić se sedaj ponuja Aci Stanojeviću, ki se ga pa tudi otepa. V isti številki je med drugim objavljenih tudi več napadov na Hrvate, tako na dr. Trumbiča in bivšio HISS ter predvsem na »Gospodarsko slogoc«.

Nova postaja v Dobovi

Belgrad, 6. oktobra. m. Na posredovanje notranjega ministra dr. Korošca in ministra brez portfelja dr. Kreka je odsek za graditve novih železnic v prometnem ministrstvu dovolil ter odobril razširitev in dograditev železniške postaje v Dobovi, ker sta slovenska ministra pospešila s svojim posredovanjem, da se v občini Dobova čimprej zgradi moderna železniška postaja. To je dokaz, kako se sedanja vlada briga tudi za Posavje in ostale kraje brežiškega okraja, ki jih je prej zapostavljal prejšnji JNS-arski režim ter objubljal železniško postajo v Dobovi samo tedaj, ko je bilo treba iti na volitve.

Hmelj

Zalec, 6. oktobra. Zadnje dni je postalo v hmeljski kupčiji zanimanje in povpraševanje za vse vrste blaga izredno živahno. Ker pa je letošnji pridelek že močno razprodan, se kupuje vse vprek, kar se dobi in je presoja kakovosti vedno bolj popustljiva. Cene so se znatno učvrstile in tudi dvignile ter se plačuje sedaj za najboljšo blago 28—29 din in ponuja se baje že tudi do 30 din, za boljše 20 do 27 din in za slabše do 20 din za kg. Zaključna tendenca je prav čvrsta, še neprodane zaloge v prvi roki pa so že zelo pičle.

Zatec, 6. oktobra. Na hmeljskem tržišču je tendenca izredno živahna ter obilo zanimanja in povpraševanja zlasti za gladko zeleno in sploh v prvi boljše blago. Cene so se nadalje učvrstile in se plačuje v Zatecu sedaj 20—22,50 Kč za kg. Kupuje se v prvi vrsti le za izvoz, le cenejše blago deloma tudi za domače pivovarne.

Dunajska vremenska napoved. Mrzlo, menjajoča obilna oblačnost, padavine,

Škofovska konferenca

Zagreb, 6. okt. b. Danes ob 9 se je pričela škofovska konferenca. Predsedoval ji je nadškof dr. Ante Bauer Posvetovanja so tajna in so vsa urbi et orbi neposredna. Konferenca bo trajala najmanj tri dni. Prisostvujejo ji poleg nadškofa dr. Bauerja zagrebški nadškof koadjutor dr. Stepinac, nadškof vrhbosanski dr. Šarič, nadškof belgrajski g. Rafael Rodič, splitski škof dr. Bonifacije, križevski škof dr. Njardur, senjski škof dr. Burič, ljubljanski škof dr. Rožman, ki je prispel snoči ob 11, šibenški škof dr. Mileta in skopljanski škof dr. Gnidovec, ki je prispel davi iz Skoplja.

Vlom v Rušah

Maribor, 6. oktobra. V noči na torek je bil izvršen v Rušah v trgovino Joska Knifca velik vrom. Vlomilci so skozi steno prevrtili luknjo ter skozi njo znosili iz trgovine za več tisoč dinarjev blaga. Na sličem način je bila letos okradena kolodvorska restavracija. Sumijo, da so vrom izvršili eni in isti zločinci.

Kokain tihotapijo

Maribor, 6. oktobra. Pred nekaj dnevi je prišel k nekemu obrtniku iz Italije neznanec ter mu dejal, da kupi vsako količino kokaina. Obrtnik se je začel zanimati v tihotapskih krogih za kokain. Nekaj ljudi se mu je javilo, da so se domenili glede kupčije. Pred nekaj dnevi so mu izročili četrt kilograma kokaina, za katerega je dal 5000 Din. Dan nato pa je ugotovil, da je mesto kokaina dobil sodo bikarbono. Prijavil je policiji, ki je neznanca že izsledila. Ta je dejanje tudi že priznal.

Osebnosti

Belgrad, 6. okt. m. Z odlokom poštnega ministrstva je postavljen za pogodbenega poštarja v Dolu pri Hrastrniku Albin Novak, bivši pogodbeni poštar v Dolu pri Litiji. S tem odlokom je sedanja vlada popravila krivico, ki jo je g. Novaku prizadela prejšnja JNS. Zaradi umazane denunciacije ga je vrgla bez noč iz službe na cesto. Poštni minister je z odlokom postavil v Sloveniji še novo pogodbeno poštarico Ljudmilo Bračun iz Artič za pogodbeno poštarico na Zdolah pri Brezicah, Gabrijelo Smole, odpravnico iz Rateč na Gorenjskem, za pogodbeno poštarico istotam, in Antonijo Kure, odpravnico iz Crnomlja, za pogodbeno poštarico v Cirkovce.

Belgrad, 6. oktobra. AA. Z odlokom prosvetnega ministra so premeščeni na lastno prošnjo Dragomila Fras, učiteljica meščanske šole v Titelju na meščansko šolo v Ribnici, Marija Oven, učiteljica meščanske šole v Ribnici na tretjo mešano meščansko šolo v Ljubljani, Rudolf Kobilica, učitelj meščanske šole v Slovenjgradu na meščansko šolo v Litiji, Ana Kotnik, učiteljica meščanske šole v Komiži na meščansko šolo v Slovenjgradu, Marija Čufk, učiteljica meščanske šole v Senovem na meščansko šolo v Mariboru (druga moška); po potrebi službe Albert Zerjav, učitelj prve moške meščanske šole v Mariboru na drugo moško meščansko šolo istotam, Franc Zomer, učitelj prve moške meščanske šole v Mariboru na drugo moško meščansko šolo istotam.

Belgrad, 6. okt. m. Z odlokom ministra za narodno zdravje je prestavljen za tehničnega pristava inspekcije dela v Ljubljani inž. Josip Gorjancec, doslej tehnični pristav inspekcije dela v Belgradu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. okt. m. Minister dr. Krek je danes obiskal prometnega ministra dr. Spaha ter je pri njem poskrbel za naknadni kredit za progovno delavstvo. Minister dr. Spaha je ob tej priliki objubil, da bo poskrbel za potrebni kredit za progovno delavstvo na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Belgrad, 6. okt. m. Tukajšnje okrajno sodišče je za 28. t. m. za 9. uro napovedalo narok na ložbo državne pravobranila proti JNS zaradi še neplačane voznine za udeležence JNS shodov v Sarajevu in Nišu. Na narok bo pozvan sedanj predsednik JNS Peter Živkovič.

V Zenevi modrujejo

Zeneva, 6. oktobra. c. Danes so posamezne komisije nadaljevale s svojim delom. Tako je druga komisija obravnavala gospodarski položaj, ki je nastal po spremembah na deviznem trgu. Govorilo je še več delegatov in debata se bo jutri dopoldne nadaljevala. Jutri dopoldne bodo predložene tudi tri resolucije. Prvo resolucijo bo predložila angleška delegacija in ta resolucija bo obravnavala mednarodno trgovino s surovinami. Francoska delegacija pa bo predložila dve resoluciji. Prva bo nekakšna sinteza vseh govorov posameznih delegacij, druga pa bo obravnavala mednarodne fiskalne razmere.

Danes je tudi zasedala tako zvana šesta komisija, ki ima nalogo, da nadzira mandate. Debata je bila zelo obširna in se je razpravljalo posebno o položaju v Palestini.

Abesinski odpor popolnoma strl

Londo, 6. oktobra. c. Angleški konzul iz Goreja, kjer je bil sedež abesinske vlade, poroča, da je sedaj tudi odpor jugozapadne abesinske armade strl. Ras Imru, ki je zapovedoval tej vojski in ki je bil tudi predsednik vlade v tem mestu, je zbežal iz Abesinije. Angleške oblasti so mu dovolile, da se je lahko nastanil v Ugandi.

Komunistični pretepi v Londonu

London, 6. okt. b. Snoči je zopet v vzhodnih predmestjih prišlo do spopadov med policijo in komunisti. Policija je morala komuniste večkrat napredrekat. Nemiro so izzvali pravzaprav člani črnih strajk, to je angleških fašistov, ki so imeli v Victoria Pare Square zborovanje, na katerem je propagandni šef angleških fašistov William Joyce ostro nastopil proti vladi zaradi nedeljkih dogodkov in celo dejal, da se vlada pusti terorizirati od rdečih elementov, pred katerimi je kapituliral. Po zborovanju so napravili fašisti spreved in so ob zaščiti policije korakli po ulicah londonskega vzhodnega predmestja. Delavske množice so jih pozdravile s protifašističnimi vzkliki in dvignjenimi pestmi, torej s komunističnim pozdravom. Policija je morala ragnati demonstrante, ki so hoteli napasti fašiste. Nemiro so se ponavljali ves večer. Črne strajke napovedujejo celo vrsto zborovanj, s čemer hočejo izzivati komuniste. Čuje se pa, da je vlada trdno sklenila, da bo preprečila vsak nadaljni spopad. Šef policije v Londonu sir Robert Game je obširno poročal o dogodkih in bo vlada zaradi tega bržkone prepovedala zborovanja na prostem.

Drobne vesti

Zagreb, 6. okt. b. Razprava proti obtožencem v Kerestincu se je danes nadaljevala. Zaslanih je bilo prvih pet obtožencev, ki se branijo, da niso sodelovali pri teh dogodkih, temveč da so samo opazovali celoten potek iz daljave. Zaslivanje se je ob 12 zaključilo in se nadaljuje jutri ob 8. zjutraj.

Pariz, 6. oktobra. AA. Včeraj popoldne so pokopali v Parizu na pokopališču Pere Lachaise bivšega člana nemškega parlamenta Hermana Wendela, ki je preminul v 52. letu na raku.

Rim, 6. okt. b. »Giornale d'Italia« poroča iz Bukarešte, da bo za romunskega poslanika v Londonu imenovan Vasili Stoica, sedanjí sofijski poslanik, na kar da je angleška vlada ponovno pristala. S tem imenovanjem so torej Titulesca definitivno odžagali. Iz Rima poročajo, da bo bivši romunski zunanji minister Titulescu bržkone vstopil v romunsko kmečko stranko.

Pariz, 6. okt. b. Sovjetska vlada je v zadnjih dneh storila važne korake za tesnejše zblizanje s Francijo in Anglijo. Narodni poslanec Montagna napoveduje takoj pri sestanku parlamenta interpelacijo v zvezi z odgovorom Francije moskovski vladi.

Zagrebska vremenska napoved. Hladno in nestalno ter oblačno.

Zemunska vremenska napoved. Sneg v gorskih predelih. Temperatura bo padla.

ZAPUSTILA NAS JE PO BOŽJEM NEDOUMNEM SKLEPU NAŠA DOBRA ŽENA
OZIROMA MATI IN STARA MATI, GOSPA

MELITA PL. KLIMENT

SOPROGA DVORNEGA SVETNIKA V POKOJU

KI JE DANES POPOLDNE OB ŠTIRIH ZATISNILA SVOJE BLAGE OČI
POGREB NEPOZABNE RAJNICE BO V ČETRTEK, DNE 8. T. M. POPOLDNE IZ
HISE ŽALOSTI NA POKOPALIŠČE V SOŠTANJU

PROSIMO TIHEGA SOZALJA

LJUBLJANA, SOŠTANJ, DNE 6. OKTOBRA 1936

ROBBINA DR. KLIMENT

Celo „on“ je že to opazil! Ti že zelo dolgo nisi zahtevala denarja za novo perilo? Kako je to, da je Tvoje perilo vedno tako snežno belo in kakor novo? Samo zares dobro jedrnatilo milo pere perilo čisto, prizanesljivo in snežno-belo:

SCHICHTOVO MILO JELEN
varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

J. Dolenc:

Hermannu Wendelu v spomin

knjiga o balkanskih problemih izšla šele v septembru 1918 pod naslovom: Südosteuropäische Fragen, kjer govori prvi članek o vstajenju južnih Slovanov.

Ne bom naštel njegovih ostalih del, ki je z njimi prikazal Srbe, Hrvate in Slovence v simpatični, mikavni, a vendar realistični luči; saj je znanen del teh spisov omenjal že »Ponedeljski Slovenec«. Opravljal je s tem koristno delo, kajti bil je prepričan, da je med vsemi vzroki sovražstva med narodi najvažnejši vzrok: nevednost. In ta je bila med Nemci glede južnih Slovanov velika; po Wendelovih besedah je med Nemci že kar strokovnjak za jugovzhodne probleme tisti, ki ne zamenjava Slovenije in Slavonije. (Danes bo bržkone v tem oziru že nekoliko drugače.) Wendel je pa veroval s Prešernom, da smo ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi, in je za zmagoto tega načela živel in se boril. Orožje za ta boj si je nabral ob pogostih potovanjih po naši državi. Tako sem ga srečal v Ljubljani l. 1920, 1921, 1922 in 1923.

Na teh potovanjih je videl in slišal zelo mnogo. Imel je dragoceno lastnost, ki mu je omogočala, da je zvedel stvari, ki bi bile drugemu ostale prikrite: bil je izredno ljubezniv družabnik, kavalir v najboljšem pomenu besede. Kamorkoli je prišel, se je zbirala okoli njega vrsta slovtvenih, po tudi političnih delavcev in večeri, ki jih je kdo preživel v njegovi družbi, so nepozabni. Vodil je razgovor s svojim obširnim znanjem, s svojo do-

Povsem nepričakovano mi je prišla vest, da Hermana Wendla ne bo več v Jugoslavijo. Res je sicer že 13 let, odkar sem ga poslednjikrat videl; a takrat je bil tako poln življenja in veselja do življenja, da si nisem mogel misliti, da se čez kratko vrsto let smrti tudi pred takim junakom ne bo ustavila. Saj je minilo šele 14 let, odkar je napisal v svoji knjigi Od Belgrada do Bakra, da ta knjiga ni »vodnik po Jugoslaviji, ampak zapeljivka k življenju«. (Ta stavek ima pravi vonj samo v nemščini: »kein Führer durch Südslawien, sondern ein Verführer zum Leben.«) Danes se pa v duhu poslavljam od njega, ki si ga kar ne morem misliti drugačnega nego vsega nasmehjanega, polnega podjetnosti, in skušam slišati še par njegovih besed s pomočjo tega, kar ga je preživelo in ga bo trajno preživelo: s pomočjo njegovih del.

Štirinajst njegovih knjig leži pred menoj na mizi, gotovo samo majhen del tega, kar je neutrudni, kot zrno zdravi in kleni mož napisal v svoji silni marljivosti. O njegovem delu in življenju se bodo pisale knjige. Moje znanje o njem je skromno, moram reči: po večini slučajno. Kar vem o njem, se nanaša na nekaj srečnih priložnosti, ko sem bil v njegovi družbi, in na dober tucet knjig, ki so mi prišle v roko po večini že pred več nego desetimi leti. Pa že te knjige kažejo neverjetni obseg njegovega publicističnega dela.

Najstarejša med njimi je knjiga o Frankfurtu: od leta 1910. Obsega zgodovino tega mesta od 1789—1866. Wendel je rekel o tej knjigi, da si je z njo pridobil duševno domovinsko pravico v Frankfurtu. Kajti rodil se je Wendel v Metzju v Lorenji, v mestu z nemškimi uradnimstvom in vojaštvom, a s francosko okolico. Zato mu je bila francosčina domača kakor materni jezik. »Kadar se predajam svojim čustvom, govorim sam s seboj francoški.« Nemška in francoska kultura sta mu bili v podrobnostih znani; skoraj bi rekel tudi: obe eta mu bili enako dragi. Zato je bila vedno njegova želja, da pride do sporazuma med tema narodoma. »Es lebe Deutschland! Vive la France! Es lebe die deutsch-französische Verständigung!« Poleg teh besed stoji datum: 17. febr. 1916. Torej sredi vojne, ko je bilo treba nenavadnega poguma, da je kdo rekel kaj takega. Tudi Wendela je zgrabila svetovna vojna in ga gnala v grozoto razdejavanja na zapadnem bojišču. »Če bi moral še enkrat doživeti in videti to, kar sem doživel kot vojak, rajši umrjem.« V teku l. 1915. je bil menda oproščen vojaške službe, ker je bil že od l. 1912 poslanec berlinskega parlamenta. V tej dobi je dokončal knjigo o svojem ljubljencu pesniku Heineju in jo je izdal s pozivom, naj pripomore do sporazuma med Nemci in Francozi, med dvema narodoma, ki sta po Heineju »izvoljena naroda humanitete«. Ta ljubezen do Francije mu je tudi kazala pot, ko je moral ob Hitlerjevi zmagi kot begunec zapustiti svoj dom v Frankfurtu. »50 km zapadno od Rense prične Azija.« se je šalil nekoč.

Vseh ostalih dvanajst knjig, ki jih imam izpod Wendelovega peresa, se pa nanaša na Jugoslavijo. Vprašal sem ga, kako je prišel do tega, da se je začel zanimati za naše kraje. »Da sem kot dijak rad prebiral Karla Maya, skoraj ni treba posebej omenjati. Toda dočim dijaki sicer najrajši požirajo čudovite zgodbe iz izvenevropskih dežel, sem jaz sledil pisatelju najrajši po prepadih Balkana in po deželi Škipetarov. Štirinajst let sem bil star, ko je l. 1908 izbruhnila bosenska kriza in pretiila, da sproži vojno med Avstrijo in Srbijo. Moje mnenje je tole: če pride do spora in boja med šibkim in močnim, je pravica vedno na strani šibkega. Seveda pa tega mnenja ni bilo nemško časopisje. Zato sem se hotel preriniti do resnice, do objektivnega gledanja s tem, da sem začel balkanske razmere študirati na mestu samem. Leta 1909 sem potoval prvokrat na Balkan, nato pa še tri leta zaporedoma: 1910, 1911 in 1912. Naučil sem se serbsko-hrvatskega in bolgarskega jezika, prepotoval Srbijo, Črno goro, Bolgarijo, evropsko Turčijo, in sicer ne vedno prav udobno: iz Prizrena sem jahal v Skadar še ob času turške vlade, ko je po teh gorah ravno divjal upor!«

Koliko je že pred vojno in med vojno pisal o Balkanu po revijah, časopisih, moredvijo celo v obliki knjige, mi ni znano. Bržkone je pa prva

Minister dr. Korošec na Igu

Ig, 5. oktobra. V ponedeljek okoli pol 6 popoldne se je nenapovedan pripeljal na Ig naš slovenski voditelj notranji minister dr. Anton Korošec. Oglasil se je tudi v prostori gospodinjstva tečajja, ki se že drugi mesec vrši na Igu. Kakor blisk se je raznesla novica po vasi o tem obisku. Čeprav je bil g. minister šele dobro uro na Igu, se je pri cerkvi zbralo polno ljudi. Mladina je prišla s prižganimi lampijoni. Devski zbor prosvetnega društva je zapel v pozdrav voditelju slovenskega naroda »Hei Slovenci« in »Slovenec sem«. V imenu krajevne organizacije JRZ je pozdravil narodnega ljubljence predsednik g. Mirko Merzeli. Izanci smo bili tako iznenadeni, da bi komaj ver-

vtipnostjo, s preprosto domačnostjo. Če prebraš njegova dela, se čudiš, kako je bil ta mož doma v leposlovju, v zgodovini, v gospodarskih vedah, v sociologiji, v politiki. Morebiti pričajo njegovi spisi še preveč o silni erudiciji, zato so mnogi širšemu krogu bralcev skoraj nedostopni. Zato tudi nekatera njegova dela niso imela uspeha na knjižnem trgu. Ko je izšel koncem leta 1920 njegov Risorgimento s Krekovo biografijo, mi je sporočil, da se je Jugovzhodno-evropski vprašan prodalo v prvem letu 383 in v drugem letu celih 71 izvodov; zaslužil pa je pri knjigi 383 mark in pol. (In marka je pomenila takrat prav malo!) Tudi glede Risorgimenta ni pričakoval denarnega uspeha. »Pa če bi stal danes, ko vem, kako malo zanimanja je med javnostjo za take knjige, pred možnostjo, da bi Südosteur. Fragen in Risorgimento napisal ali pustil nenapisane — obe bi zopet napisal.« Zadnje besede je podčrtal in se odločno in zavestno uvrstil med tiste pisatelje, ki pišejo iz notranje potrebe in ki zaradi tega morajo pisati, stojč v službi človeštva; uvrstil se je med ljudi, ki jim je ideja več nego korist.

Ne bi bilo prav, če bi ob Wendelovi smrti ne omenili znanega dejstva, da mu od slovenskih mož ni bil nobeden tako blizu, tako znan kakor Krek; nikogar ne omenja tolikokrat v svojih spisih. Marsikako duševno sličnost je imel s Krekom; celo slika mladega Krika je nekoliko spominjala na Wendela v njegovih najboljših letih. Umrla sta oba skoraj isti dan in v enaki starosti: Wendel je doživel 52 let in 7 mesecev, Krek pa dober mesec manj nego 52 let. Nista morda celo oba umrla za srčno boleznijo?

Naši mladinski listi

Naša mladina se je zopet zbrala po šolah, zopet je v prostosti, ki jo je v poletnih mesecih uživala v preprosti naravi, na polju in ob vodah, sedla h knjigam, k viru omike in izobrazbe in vzgoje. Pa danes ta dan nikakor ni zadosti, da bi bile te knjige samo šolski učbeniki. Današnja doba je marveč taka, da terja že od mladine, da živi z njo, da se briga za napredek in kulturo, ki pa ju ne more črpati samo iz prečesto zastarelih, še večkrat pa celo suhoparnih šolskih knjig. Podobnih kulturnih, zlasti umetniških tokov naj mladina išče ne toliko v učbenikih kolikor v svojih mladinskih listih. Če je naloga prvih predvsem ta, da mladino znanstveno izobrazuje, je pa nasprotno glavni namen mladinskih listov, da jo vzgajajo k lepemu in plemenitemu, da ji kažejo pot v umetnost, ki igraje vzgaja, da jo seznanjajo z najnovejšimi iznajdbami in odkritji prav v vseh področjih današnjega bujnega in hitrega življenja, da ji torej nudijo zanimivosti in skrbe za njeno dobro voljo.

Temu namenu ustrežata za našo mladino lista »Vrteec« in »Luč«. Ker se nam zdi da premnogi ne razumejo povsem pomena dveh naših mladinskih listov, moramo na tem mestu poudariti, da je »Vrteec«, ki letos kot najstarejši slovenski mladinski list stopa že v 67. leto svoje starosti, namenjen po svoji vsebini predvsem dečkom in dekletom od 9. do 14. leta, torej mladini v višji narodni šoli, meščanski šoli in v prvih dveh razredih naših gimnazij, medtem ko je »Luč« pisana za otroke od 7. do 11. leta. »Vrteec« je urejevan sedaj predvsem leposlovno, »Luč« nabožno. Iz prvoga in drugega je jasno, da sta oba lista naši mladini potrebna, življenjsko opravljena. Zato vabimo slovenske katoliške starše, da takoj zdaj, še v začetku šolskega leta naroče svojim otrokom ta dva lista, mlajšim »Luč«, odraslejšim »Vrteec«, saj je naročnina smešno nizka: »Vrteec« stane za vsa leta 15 Din, »Luč« pa samo 5 Din. Mislimo, da bodo starši to malenkost že utrpeli, saj bodo za bore nizko ceno nudili svojim malčkom prav lepo, vzgojno in zabavno berilo. Posebej opozarjamo na zanimivo uvodno povest »Tonca iz lonca«, ki jo bo prinašal »Vrteec« izpod peresa pisatelja in pesnika dr. Jože Lovrenčiča, pa še na popis letošnje olimpijade v Berlinu, ki ga bo vse leto pisal učitelj Janko Sieherl. Uredništvi bosta tudi poskrbeli da bosta oba lista lepo in bogato ilustrirana. Poleg staršev želimo, da se za širjenje naših listov zavzamejo tudi vzgojitelji naše mladine, duhovniki-kateheti in učitelje! Saj so dolžni tudi ti, da skrbje za pravo, plemenito razvedrilo slovenski mladini. In to nudita vprava naša lista »Vrteec« in »Luč«. — H koncu naj povemo še to, da tisti, ki želi podrobneje spoznati ta dva lista, utegne dobiti pri upravi vse zadnje letnike, lepo vezane, »Vrteec« po 20 Din, »Luč« pa po 10 Din posamezen letnik. Na to zlasti opozarjamo šolska upraviteljstva in šolske knjižničarje.

Celje

Uspešna bilanca fantovskega odseka KPD v Celju. Med najdelavnejše katoliške organizacije v Celju spada brez dvoma fantovski odsek KPD, kar je pokazal nedolžni letni občni zbor, ki se je vršil v nedeljo, dne 4. oktobra zjutraj v Orlovskem domu. Občni zbor ki se ga je udeležilo veliko število članstva, je otvoril in vodil predsednik g. dr. Zdravko Kalan, ki je v uvodnih besedah povdrl, da je sedanja vlada dala slovenskemu katoliškemu narodu zopet nazaj prosvetna društva in s tem tudi omogočila delovanje fantovskih odsekov.

Iz poročil posameznih odbornikov je razvidno, da šteje odsek 124 članov. V njegovem okvirju deluje več sekcij. Odsek prireja redne 14 dnevne sestanke, pri katerih se je v pretekli sezoni razpravljalo o notranjih organizatoričnih zadevah, vršila so se predavanja iz zdravstva, socijalnega vprašanja, ekonomije, narodnega vprašanja itd. Predavanja so bila vedno zelo dobro obiskana. V okviru odseka gojijo fantje tudi peje, gimnastiko, lahko-atletiko, šah in plavanje. Odbor je dobil razrečnico. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor z dosedanjim delavnim predsednikom, odv. koncipijentom g. dr. Zdravkom Kalanom na čelu. V odboru so še gg. Dimec Maks, Božič, Vrabl Vanči, Vodušek Ivan, Veber Viktor. Duhovni vodja je mestni kaplan g. Babšek. Pri programu za delo v bodoči sezoni, se je določilo, da bodo redni 14 dnevni sestanki in sicer za meso in okolico ločeno. Ustanovile se bodo posamezne sekcije, tako pevška, lahko-atletsko, plavalna, šahovska, glasbena itd. Občni zbor je dokazal, da se zbira v fantovskem odseku nov kader bodočih katoliških mož.

Kino Metropol. Danes »Dušica Rožmarijac« in najnovejši Foxov tehnik.

Veliko zanimanje za gostovanje ljubljanskega Narodnega gledališča. V nedeljo smo poročali, da je uprava Mestnega gledališča razpisala abonma za sezono 1936-37 in naznanila, da bo otvoritvena predstava v sredo, dne 14. oktobra in sicer s Puccinijevo opero Madame Butterfly. Deistvo, da se bo po dolgem času enkrat otvorila gledališka sezona v Celju z opero, je napravilo med celjskim občinstvom najboljši vtis. Tako za prvo gostovanje kakor za vse naslednje predstave vlada med celjskim občinstvom veliko zanimanje. Dosedaj smo bili vajeni ob začetku sezone da je uprava Mestnega gledališča vsako leto napravila nekaj program za celo sezono, ki se pa nikdar ni izvršil v taki meri, kakor se je od začetka obljubljalo, zato je samo ob sebi razumljivo da občinstvo ni bilo zadovoljno. Sedanja uprava mestnega gledališča v Celju noče gledališki publiki obljubovati v začetku sezone vseh mogočih stvari ker ne ve, če bi se mogle v taki meri vse obljube tudi izvršiti. Zato bo občinstvo pač razumelo in upoštevalo sedanje razmere in delo. Uprava Mestnega gledališča se bo držala točno pogojev, ki so bili mavedeni pri razpisu abonmaja, to je, da bo nudila občinstvu 6 dramskih in 2 operni predstavi. Katera dela se bodo vprizorila, se bo pa odločalo od časa do časa v sezoni.

Deček rešil družino iz ognja

Ljubljana, 6. oktobra. Danes je ljubljanski reševalni avtomobil prepeljal v ljubljansko bolnišnico 13letnega Ludvika Bartola, posestnikovega sina iz Drage pri Čabru. Ta deček je dobil hude opekline po vsem telesu, ki je v petek ponoči gorela hiša njegovega očeta posestnika Ivana Bartola. Deček je spal v podstrešju ter je sanjal, da je sredi gorečih poslopja. Od strahu se je zbudil ter videl, da res gori krog njega. Deček je hotel naglo skočiti iz poslopja na prosto, hkrati pa se je spomnil, da leže v prtiličju hiše njegovi starši ter trije mlajši bratci in sestrice. Deček je stekel navzdol ter s krikom zbudil vse. Medtem pa je že plamen prodril do družinske spalnice. Čeprav je bil deček sam hudo opečen, je

imel vendar še toliko moči, da je odklenil vežna vrata, skozi katera se je družina rešila v samih srcah. Mali Ludvik je, čeprav je trpel grozne bolečine, stekel še do sosedov ter jih opozoril na nevarnost in jih prosil pomoči. Medtem pa je hiša že do kraja pogorela z vso živino, vsemi pridelki in pohištvom. Prebivalci hiše niso rešili prav nič drugega kakor srajce na sebi. Opečenega dečka je pregledal zdravnik, ki je ugotovil, da so opekline smrtonovarne. Ker pa se je sedaj stanje dečku obrnilo na boljše, je bil deček prepeljan na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico, dočim poprej prevoza ne bi prenesel.

Junaškega dečka in obubožano družino priporočamo usmiljenim srcem.

Danes premiera duhovite družinske veseloligre!

LII Dagover
paul Hörbliger
Theo Lingn

Prijatelj moje žene
KINO MATICA Telefon 21-24

Zabavna vsebina!
Izvršni igralci
Komični zapletljaji, ki
izvovejo cele salve
smeha

Nov paviljon bolnišnice v Mariboru

Ljubljana, 6. oktobra. V petek, 2. oktobra je bila druga licitacija za zgradbo novega razsežnega paviljona mariborske banovinske bolnišnice. Med drugimi je ponudilo gradbeno podjetje Emil Tomažič iz Ljubljane 4,8% popusta na preračunano vsoto. Ker so bila težaška, zidarska, betonska in železobetonska dela za ta paviljon preračunana na 2.289.000 Din, je gradbeno podjetje Tomažič izliciralo dela za 2.179.000 Din. — Davi je gospod ban dr. Marko Natlačen to licitacijo potrdil in bo podjetje v kratkem začelo na vrtu bolnišnice s prvimi težaškimi deli. Tako bo tudi Maribor pridobil lepo in moderno urejeno bolniško zgradbo, ki bo prihodnje jesen že lahko sprejela lepo število bolnikov.

Zgodaj smo dobili leden

Ljubljana, 6. oktobra. Mrzlo in neprijetno presenečenje smo doživeli danes. V letošnji jeseni smo namreč dočakali — mnogo prezgodaj — prvi sneg. Kriemske gore so bile že od srede prejšnjega tedna pod snegom. Kamniške in Julijske planine pa so se že več dni bleščale s svojim snežnim plaščem. Nihče ali le malokdo pa je pričakoval, da bo snežilo v kratkem tudi v dolinah. Saj je še vse drevje v zelenju in ako ne bi bilo v nedeljo zjutraj tako ostre slane, bi še sedaj imeli jesensko cvetje.

Ponoči pa so začele padati iz vlažnega ozračja nad ljubljanskim poljem prve snežinke, ki so se

proti jutru vedno bolj gostile. Toda to ni bil tak sneg, kakor se ga vsele smučarji. Sneg je padal namreč med dežjem ter se sprti topil na tleh. Po ceistiših so nastale velike mlakuže in le na travnikih in na strehah je sneg deloma ostal. Zanimiv je bil pogled na travnike, kjer je še sedaj gošta zelena, dasi nizka trava Vlažni sneg ni mogel popolnoma pokriti zeleni htravnikov, tako, da je na njih nastala neka čudna belo-zelena barva. Pod drevjem pa snežinke sploh niso dosegle tal, ker so obvisle na polnih kronah dreves. V Ljubljani je marsikatero drevesce moralo žrtvovati vejo, ki se je pod težo snežink nalomila.

Snežilo je danes vse dan, in kakor kaže nebo, še ni voljno, da bi prenehalo pošiljati svoje male zimske poslanke, snežinke, na zemljo.

Nesrečna smrt pod hlodi

Maribor 6. oktobra. Na Jančevem vrhu pri Ribnici na Pohorju se je zgodila smrtna nesreča ki je vzela očeta šestletne nepreskrbljenim otrokom. V gozdu posestnice Roze Podlesnikove je bil zaposlen 43-letni Jurij Jamnikar kot drvar. Lupil je posekane smrekove hlude ter jih po drči spuščal v dolino. Zvečer pa Jamnikarja ni bilo domov. Vsi presrhašeni so ga domači pričakovali vsvo noč, zjutraj pa se je odpravil njegov 14-letni sin iskat očeta. Našel ga je v dolini, kjer so se ustajljali hlodi, katere je spuščal po drči. Ležal je mrtev med hloidi, ki so ga pobili do smrti. Najbrže je Jamnikarju pri spuščanju hlovod spodrsnilo da je padel v drčo ter ga je deblo potegnilo za seboj

„ORLOVO GNEZDO“

Oče in sin — dve ponosni naravi!
Oče in sin — trmoglava v odločitvah
dokler ni povzročila usoda, da je slep
starec — spregledal!

PREKRASNA — NEPOZABNA VSEBINA!

JUTRI velika premiera v KINU UNIONU!

GRAD HUBERTUS

Najlepši film sezone — po nemškem rom. L. Ganghoferja!

„O. LOVO GNEZDO“

V najlepših predelih bavarskih visokih Alp, v prostranih gozdovih nepotvorjene narave se odigrava drama, ki jo boste pomnili vse svoje dni!

Drobne novice

Koledar

Sreda, 7. oktobra: Marija, kraljica sv. rožnata venca: Justina.
Zadnji krajec ob 13.28. Hersehel napoveduje veliko dežja.

Novi grobovi

† V Rečici ob Savinji je umrl včeraj zjutraj zadet od kapi v 66 letu starosti gospod Fürst Anton. Pokojni se je udeleževal posebno na združenem polju in je bil ustanovitelj ter član Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji in ustanovitelj ter skozil 31 let voditelj Ljudske hranilnice in posojilnice istotam. Zaslужnega moža bo morda spremlil v četrtki, dne 8. oktobra, ob 10 dopoldne na njegovi zadnji poti na domače pokopališče v Rečici ob Savinji. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje.

† V Rušah je umrla obče znana in priljubljena gospa Antonija Lashaber. Pokojna je bila velika dobrotnica ruske cerkve. Pogreb pokojne bo v četrtki popoldne. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poročila sta se v znani romarski cerkvi v Zagorju pri Lisični Tone Ašič in Rezka Pribičičeva. Poročil ju je nevestin brat zagorski župnik g. Jurij Pribičič. Oba novoporočenca sta dolgoletna cerkvena pevca. Obilo sreče!

— Za gojence v nižjo šolo vojaške akademije so sprejeti naslednji kandidati: Beno Firm, Feliks Kosec, Zdravko Kolarski, Danijel Hlačnik, Jožef Saje, Karlo Kovač, Juro Mihavec, Frančišek Rožanec, Miroslav Därer, Dušan Putnik, Jožef Gutovnik, Mihael Zupčevski, Georgij Korobkin, Valerijan Bjelek, Miroslav Puppis, Zvonimir Friedel, Metod Kraigher, Ivan Šušterič, Janez Ribeniših, Edvard Mikolič, Zvonimir Šoštarčič, Peter Behaker, Vladimir Blahovič, Ervin Reiner, Ivan Cuk, Krsto Kovač, Aurel Judt, Miroslav Budišin, Ivan Netronal, Ivan Škorjanc, Viktor Gavrilov, Marijan Zidar, Daniel Berger, Anton Janež, Nikolaj Kaler, Ivan Gros, Danko Flego, Fran Kofler, Avguštin Kenk, Ivan Zeleznik, Karlo Babič, Jure Santini, Vladimir Fristacki, Janez Velkavsh, Edvin Bosnar, Stanislav Kovačič, Franjo Srša, Branko Tot, Hinko Albanec, Franc Ivanuša, Josip Varelija, Anton Ažman, Peter Kešelj, Leon Zaplatil, Otmir Sprah, Franc Marinič, Franjo Lampe, Rudolf Bukvič, Pavem Ivanuša, Fran Provaznik, Dinko Pongračič, Josip Lovrič in Dragotin Kesner. — Za gojence v nižjo šolo intendantske akademije so sprejeti Karlo Kučera, Bruno Homen, Josip Konja, Josip Cataj, Mirko Zorč, Ervin Schweiger, Vladimir Meseč, Vladimir Mavrovič, Oto Krašovec, Lovro Kelez in Mirko Tarana.

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je
PERION
pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Obletnica smrti kralja Aleksandra in šole. Kr. banska uprava, prosvetni oddelek, obvešča ravnateljstva in upraviteljstva vseh šol, da v smislu ravnakov dolega ministrskega razpisa P. Br. 41.149 z dne 6. oktobra opravijo vse šole spominjsko slavnost 9. oktobra, na dan druge obletnice smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Postopati je, kakor je bilo lani odrejeno (cerkvena svečanost in komemoracija v šoli). Po spominjski slavnosti je dan pouka prost.

— Licitacija za nov most pri Jelovec. Ker gradbena dela na novi železniški progi št. Janž-Sevnica lepo napredujejo in so postajala popolnoma tako v Trzišču kakor tudi v Jelovec je popolnoma dograjena, je bila razpisana za 31. oktober licitacija za zgradbo novega železobetonskega mostu n. dovoznih cest pri postaji Jelovec. Most bo šel čez Mirno in bo vezal že obstoječo cesto, ki gre po desnem bregu reke Mirne s postajo Jelovec na levem bregu Mirne. Gradbeni stroški za ta novi železobetonski most so preračunani na 615.000 Din.

OBVESTILO Uljudno obveščam svoje cenj. goste, da bo od danes pa do prihodnje pomladi moja **restavracija v hotelu „Bellevue“ zaprta.**

Zahvaljujem se dragim gostom za naklonjenost in prosim, da bi se med tem časom poslužili moje restavracije in kleti v **Grand hotelu Union**, kjer bodo enako z vso pazljivostjo dobro postreženi.

Udani P. Šterk.

— Povečanje zdravilišča Topolšice. V državnem zdravilišču Topolšice bodo letos preuredili več poslopij in jih tudi povečali. Tako je bila te dni oddana podjetniku Ivanu Slokanu iz Ljubljane zgradba prizidka h gospodarskemu poslopiju v zdravilišču. Podjetnik je ta dela prevzel za 96.000 Din. Hkrati so bila oddana istemu podjetniku zidarska dela za povečavo poslopja Berče v zdravilišču Topolšice. To adaptacijo je podjetnik prevzel za 74.000 Din. Z obeh zgradbama bo začelo gradbeno podjetje v najkrajšem času.

Blago za

moške suknje!

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

— Podpora Rdečega križa za ranjene, bolnike in otroke v Španiji. Radi izredno ostre državljanske vojne v Španiji je zelo težko stanje množičnih ranjenec, bolnikov in beguncev. Mednarodni komite Rdečega križa je poslal sporazumno z Ligo društev Rdečega križa svojo komisijo v Španijo, da nudi pomoč ranjenecem in bolnikom obeh vojskujočih se strank, kakor tudi beguncem, posebno pa otrokom. Potrebna je hitra in izdatna pomoč. Naše društvo je poslalo preko Mednarodnega komiteja kot prvo pomoč 20.000 Din. V minulih vojnah so bili deležni mnogoteri naši ranjeni in bolniki, kakor tudi begunci tuje pomoči ter so bili v mnogih slučajih na ta način rešeni. Zato je potrebno pomagati sedaj tudi nesrečnim

žrtvam državljanske vojne v Španiji, četudi v najmanjšim darilom v gotovini. Darila naj se pošiljajo na naslov: Glavni odbor društva Crvenog krsta, Beograd, Simina ulica št. 19 s pošto nakaznico ali pošto položnico št. 50.319, na katerih naj bo besedilo »Za španski Rdeči križ«. Prejeta darila bo poslal Glavni odbor preko Lige društev Rdečega križa za decu pogrešanih borcev in beguncev.

— Zgodovinsko mesto Ptuj in vinorodne Haloze so obiskali v nedeljo, dne 4. oktobra izletniki pod vodstvom združenja žel. uranikov iz Ljubljane ter bili pri tem deležni res prave gostoljubnosti in naklonjenosti, katera se je še posebno stopnjevala s prisotnostjo mestnega župana g. dr. Remeca, predstavnikom voj. oblasti kapet. g. Božičem ter zastopniki oblasti in društev, celokupnega žel. stanu iz Ptuja pod vodstvom postajnačelnika g. Keržarja. Zdrženje izreka zahvalo za to veliko naklonjenost, ki je najlepše vplivala na potek izleta. — Predsednik: Jenko Jože; predsednik prireditelnege odbora: Parma Bruno

KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Danes in jutri ob 20.30

George O'Brien v filmu

Junak nad junaki

— Huda avtomobilska nesreča. Conča Vincenca, 43 letnega dninarja iz Ceroveca pri Sv. Jurju ob i. ž. je v nedeljo zvečer pri gostilni Boletole v Rogatecu povozil neki avtomobil. Conču je počila lobanja, zlomil si je nekaj rebra in se poškodoval po obeh rokah.

— Zrtev surovega napada. V ponedeljek sta v Dolu pri Hrasniku napadla dva neznanca dolskega župnika. Eden izmed napadalcev je imel v rokah nož. Župniku je priskočil na pomoč 40-letni mesar Štravs Jože z Dola pri Hrasniku. Štravs je pobral palico in začel udrihati po napadalcu, ki je imel v rokah nož. Med mahanjem se je Štravs palica zlomila, nato je pa napadalec zabolil Štravs v levo nogo z nožem, ga močno poškodoval nato pa s svojim tovarišem izginil.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnih »Franz-Josefov« grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Avto podrl voznika. V Spodnjih Dupljah pri Kranju je včeraj neki ljubljanski avtomobilist podrl s svojim vozilom 55 letnega hlapca Jožeta Vogelnika iz Bistrice pri Bledu. Vogelnik je peljal z dvema konjema dvoprežen voz, ko je za njim privozil ljubljanečan z avtomobilom. Avto je podrl Vogelnika, ki je dobil poškodbe po obrazu in telesu ter si zlomil levo nogo. Avtomobilist je ponesrečenca sam prepeljal v bolnišnico v Ljubljano.

— Neznani blaznež. Te dni je sprevodnik na tržaškem vlaklu blizu Brezovice našel čudnega potnika ki je imel vozni listek do Lihje, peljal se je pa v nasprotno smer. Potnik je imel na sebi obleko, kakor jo nosijo gojenci nekaterih zavodov ter se je obnašal prav čudno in zmedeno. Sprevodnik je spoznal, da ima opravka z blaznežem. Železničarji so blazneža izročili orožnikom, ki so ga privedli v Ljubljano. Na policiji je mož pripovedoval, da mu je ime Vinko Gobec, da je doma iz okolice Rogoške Slatine ter da ima starše v Celju. Policija poizveduje, iz katerega zavoda je pobegnil.

— Koralni introiti in komunije za največje in nekatere praznike. Priredila dr. Fr. Kimovec in St. Premrl; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena partituri je 20 Din; glasovod po 10 Din. — V drugi, nekoliko predelani izdaji (g. Kimovec je namreč svoje še bolj pripristo v tej izdaji harmoniziral, kakor v prvi) je izšla partitura. Splošno se opaža, da se koral pri naših cerkve-

nih zborih ne goji več s tistim ognjem in ambicijo, kakor svojačas. Pri slovenskih mašah se introit in komunij komaj še recitirata, ali pa se sploh izpustita. Kje je vzrok, da se je koral tako opustil? V naši ljubljanski orglarski šoli se koral temeljito poučuje; tu torej ni iskati vzroka. Cerkevni predstojniki bi morali strogo paziti, da se slovenska služba božja vrši natančno po liturgičnih predpisih, pa naj jo poje en sam duhovnik ali pa s številno asistenco. Slovenska služba božja se mora vršiti v smislu papeževega »moto proprio«. Peti ali pa vsaj recitirati se mora introit in komunija, da ne govorimo še o gradualu in ofertoriju. Nekateri organisti si dovoljujejo že tako rekoč, da pojo pri slovenskih mašah mesto graduala in ofertorija, kakšno prazniku primerno pesem, kar v domačem jeziku; to razvado moramo še posebno grajati. Kaj bi rekli naši zaslužni borci in pionirji cecilijanske ideje (Gnjezda, Företter, Sattner in drugi tozaslužni možje), ki so se borili, da so vpeljali v naše cerkve z veliko težavo pravo liturgično in cerkveno glasbo in odpravili hiši božji neprimerne trivialnosti. Ali je plod naših idealnih prvih sejalcev zadušilo trnje in osat? Koral mora imeti na naših cerkvenih korih prvo mesto. Slavni Wit, veliki in najzaslužnejši reformator cerkvene glasbe pri Nemcih, je na nekem zborovanju, ko je koral zagovarjal in branil, ter so mu drugi zborovalci tozadavno oporekali, dejal: »Gospodje! Dajte mi priliko, in videli boste, da bom z ubogim in zaničevanim koralom pobil celega Beethovna.«

Priporočamo torej našim cerkvenim predstojnikom, organistom in cerkvenim pevovodjem, da se strogo držijo liturgičnih predpisov v smislu papeževega »moto proprio« glede cerkvenega petja in prično gojiti koral zopet z isto vnemo in ljubeznijo, kakor so ga gojili naši predniki — glasbeniki.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutranjo prazen želodec kozarec naravnih »Franz-Josefov« grenčice.

Vzorec, kakovost in ceno,

ki ugaja — vse to dobite, če kupujete naše blago.

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ KOMP
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

Ljubljana

⊙ Sv. maša zadušnica za dr. J. E. Kreka se bo brala ob devetnajsti obletnici njegove smrti v četrtki, 8. oktobra, ob 7 v franciškanski cerkvi.
⊙ Društvo Sedejeva družina v Ljubljani sklicuje za četrtki, dne 7. oktobra 1936, ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Ljubljana, Komenskega ulica 12, I. nad., zborovanje priseljenih duhovnikov, članov SKAS, učiteljev itd. Na programu bosta dva važna referata in druge zadeve organizatoričnega značaja. Odbor.

KINO UNION Telefon 22-21

Danes poslednjič! Veselotgra veselega humorja

Inkognito

GUSTAV FROHLICH - HANSI KNOTEČEK

KINO SLOGA Telefon 27-30

STAN LAUREL in OLIVER HARDY

Neustrašena tovariša

Burka, kakršne že dolgo ni bilo v Ljubljani

KINO MATICA Tel. 21-24

PAUL HÖRBIGER, LIL DAGOVER, THEO LINGEN

Prijatelj moje žene

Premiera! Duhovita komedija 2 uri smeha!

Predstave ob 16, 19 15 in 21 15 uri

⊙ Mladinski instrumentalni koncert v Mostah bo tudi za letošnje jesen priredilo Cerkevno-stavbeno društvo v nedeljo, 11. oktobra ob pol 5 pop. v Ljudskem domu Sodelujejo moščanski dečki v starosti od 7 do 14 let pod agilnim in sposobnim vodstvom g. Bluermana. Vsak, kdor je slišal prva dva koncerta bo gotovo rad prihitel tudi na ta koncert. Zlasti ljubljanske ljubitelje mladinske glasbe toplo vabimo!

⊙ Klub železničarjev JRZ Ljubljana sklicuje v petek, dne 9. t. m. ob 16 v hotelu Metropol v Ljubljani široko klubovega odbora in zaupnikov. Vabijo se vsi odborniki in zaupniki iz Ljubljane in zunanjih klubov, da se seje udeležijo.

⊙ Gostilna »Cinkolex« toči prvovrstno dolensko »Portugalko« iz Severjevih gor in Plzensko pivo »Prazdro« stalno vsak dan.

Blago za

čamske plašče!

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana - Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

⊙ Strokovni ogled mesne šolske palače za Bežigradom priredi Zdrženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana — v petek, dne 9. oktobra t. l. popoldne. Zbirališče ob 15 pri šoli na Vodovodni cesti. Vabljeni so člani in po njih vpeljani gosti.

⊙ Sahovski klub »Lovšin« ima svoje redne igralne večere vsak torek in četrtki v klubovnem lokalni gostilni »Lovšin«, Gradišče 13. Obvezno za člane, vabljeni pa so tudi vsi prijatelji šaha.

⊙ Dopisni tečaj esperanta vam nudi možnost, da se v 2 mesecih naučite tega važnega jezika doma. Pišite po ponudbe na naslov: Esperantsko društvo »Zelena zvezda«, Ljubljana, hotel Metropol.

Kralja smeha

Stan Laurel in Oliver Hardy

v sijajni burki — smejali se boste celi 2 uri

Neustrašna tovariša

Premiera! Kino Sloga Tel. 27-30

⊙ Opozarjamo na konjske dirke, ki bodo v nedeljo, 11. oktobra, na vojaškem vežbališču na Fužinah.

⊙ Ogenj v Knezovi pisarni. V pisarni tvrdke Knez, na Gosposvetski cesti, je včeraj zjutraj okoli tričetrt na 6 nastal ogenj. Plamen je opazil stražnik na bližnem križišču, ki je udrl v pisarno ter naglo pogasil ogenj, obenem pa poklical tudi gasilce, ki so prihiteli z gasilskim avtomobilom. Zgoraj je en zvezek leksikona, mala miza ter nekaj vreč. Škoda znaša nekaj sto Din. Kako je požar nastal, ni znano.

1 Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trankoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 7. oktobra: Florentinski slavniki. Premijerski abonma.

Četrtek, 8. oktobra: Tudi Lela bo nosila klobuke. — Red Četrtek.

Petek, 9. oktobra: ob 15 »Prea legija«. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din navzdol. Izven.

OPERA — Začetek ob 20.

Sreda, 7. oktobra: Matija Gubec. Red Sreda.

Četrtek, 8. oktobra: Madame Butterfly. Gostujoča tenorist Anton Drneta. Izven. Cene od 36 Din navzdol.

Petek, 9. oktobra: Zaprtje

Poslajte naročnino!

Maribor

⊙ V Mariboru sneži, kakor sredi zime. Včeraj ponoči je začel naletavati v Mariboru in okolici med dežjem sneg, čez dan pa je včeraj snežilo, kakor sredi zime. Bela odeja je prekrila že dopoldne Pohorje do vnožja ter vse griče Slovenskih gor. Tudi v dolinah se je popoldne sneg prijel. Zaskrbljeni so zlasti vinogradniki saj še skoraj nikjer niso potrgali grozdja. Boje se, da jim bo slabo vreme ob času trgatve vzele še to, kar so jim pustile letošnje nesreče in bolezni.

⊙ Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, 11. t. m. ob 6. uri zjutraj v cerkvi Matere Milosti sveto mašo s skupnim obhajilom. Vabimo vse članice in člane, da se te pobožnosti v obilnem številu udeležijo z društvenimi znaki. — Odbor.

⊙ Lep pogreb je imela v ponedeljek pokojna kapiteljska gospodinja Antonija Parašuh, ki je umrla v bolnišnici za posledicami padca. Na zadnji poti jo je spremljalo šest duhovnikov, pokopal pa jo je stolni dekan dr. Cukala ob asistenci stolnih kanonikov Janežiča in dr. Zagarja. Spremljala jo je ogromna množica ljudi, v sprevidu je bila Krščanska zveza, pevsko društvo »Maribor« pa ji je ob odprtjem grobu zapelo pretresljivo žalostino.

⊙ Smrt blage žene. V Rušah je umrla v visoki starosti 73 let vdova po pokojnem nadučitelju in županu gospa Antonija Lashaber. Pokojnico, ki je bila ešpotovana in priljubljena kot izredno blaga gospa, bodo pokopali v četrtki popoldne ob 15. na pokopališču v Rušah. Naj počiva v miru, zalujočim naše sožalje!

⊙ Mladinski godzni tek. SSK Maraton priredi v nedeljo, 11. t. m. mladinski godzni tek. Proga bo izpeljana v okolici Treh ribnikov. Udeleženci se zberejo ob 14. na Livadi, od koder gredo skupno na start. Klubi se opozarjajo, da pošljejo pravočasno svoje prijave.

⊙ Kraljevni odbor Zdrženja invalidov v Mariboru izreka najpriarnejšo zahvalo vsem, ki so omogočili dobrodelno invalidsko tombolo. Zlasti se zahvaljuje vsem trgovcem, obrtnikom in podjetnikom za velikušno podarjene dobrote.

⊙ Madjarska reprezentanca v Mariboru. Madjari elovijo v Evropi kot najboljši rokoborci Sedaj pošljejo svojo reprezentanco v našo državo. Madjarski rokoborci bodo dvakrat nastopili v Zagrebu, enkrat proti izbranemu zagrebškemu moštvu, drugič pa proti reprezentanci naše države.

Mariborskemu SSK Maratonu se je posrečilo pridobiti madjarsko moštvo tudi za nastop v Mariboru, ki bo v soboto, dne 17. t. m. Proti Madjarom bo nastopila reprezentanca Maribora, sestavljena iz rokoborcev Maratona, Pekovekega športnega kluba ter maratonskega rokoborskega odseka v Rušah.

⊙ Hišni posestniki v Mariboru, ki se niso vrnili nabiralnih pol za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. se nujno naprošajo, da te polje zaradi zaključne nabiralne akcije vrnejo čimprej. Pisarna se nahaja na mestnem poglavarstvu, Rotovski trg 1.

⊙ Sam svoj detektiv. Pred okrožnim sodiščem se je vršila včeraj zanimiva razprava. Obtožen je bil 30 letni Maks Lemež, mesarski pomočnik iz St. Ilja, češ da je dne 10. maja zvečer na Ranci ob priliki neke veselice zasadel nož v hrbet Leopolda Drozga ter ga življenjsko nevarno poškodoval. Drozga je šele po dolgem bolehanju okrevale. Lemež je navajal več prič, ki so izjavile, da je bil v trenutku napada na Drozga obtoženec v njihovi družbi, obtoževalo pa ga je dejstvo, da je živel v sovravstvu s poškodovanim. Najbrže bi bil obsojen, da ni v teku preiskave sam energično iskal napadalec ter ju tudi zasledil. Napad sta izvršila dva Hrvata, ki ju sedaj oblasti iščejo. Zaradi tega dokaza je bil sedaj oproščen. Zagovarjal ga je dr. Pichler.

⊙ Saharin... Ostro stražnikovo oko je včeraj opazilo na Glavnem trgu zastavno deklino, ki je imela nekam čudno, nesorazmerno razvito postavbo. V gornjem delu života je bila namreč nekam preobila. Odvedel jo je na stražnico, kjer so jo kar na mah »posušili«. Imela je namreč na sebi 20 zavojev saharina, katerega so ji zaplenili.

⊙ Pobrežka morilca že zaslišana. Kakor smo že poročali, sta bila morilca s Pobrežja od avstrijskih oblasti izročena ter se nahajata sedaj v mariborski jetnišnici. Preiskovalni sodnik Rebula je že pričel s preiskavo ter je včeraj oba morilca že zaslišal. Kakor smo doznali, sta svoje dejanje priznala in bo preiskava kmalu zaključena, nakar prideta pred sodnike.

Mariborsko gledališče

Sreda, 7. oktobra: Zaprtje.
Četrtek, 8. oktobra ob 20: »Zorka«. Red B.
Petek, 9. oktobra: Zaprtje.
Sobota, 10. oktobra ob 20: »Prea legija« — Premiera.
Bloki.

Ptuj

Izlet v Ptuj, ki ga je priredilo Zdrženje železniških uradnikov v nedeljo, 4. t. m., je radi krasnega vremena uspel nad vse pričakovanje. Izletnike, ki so prispeli v Ptuj ob pol desetih dopoldne, je pričakovala na kolodvoru velika množica ljudi, ki je došlo goste pristržno pozdravljala. Po pristrnem pozdravu so izletniki na čelu z mestno godbo odkorakali s kolodvora v mesto pred mestni magistrat, kjer jih je s toplimi besedami pozdravil mestni župan dr. Alojzij Remec. Nato pa so se izletniki pod vodstvom banovinskega konservatorja dr. Steleta napotili, da si ogledajo znamenitejši zgodovinske spomenike, na katerih je Ptuj tako bogat. Najprej so si ogledali mestni muzej, kjer so videli dokaze nekdanje veličine Ptuja, nato pa se povzpeli na slikoviti grad »Zgornji Ptuj«, ki jim je živo predložil srednjeveški Ptuj. Po ogledu še ostalih važnejših zgodovinskih znamenitosti ptujskih je bilo kosilo, po kosilu pa so se izletniki odpeljali v vinorodne Haloze.

Ko so z večernim vlakom odhajali iz Ptuja, so se vsi brez izjeme laskavo izražali o lepoti Ptuja in njegove okolice in vidno kazali svoje zadovoljstvo in radost z izletom in zatrtjevali, da jim ostane ekskurzija v najlepšem spominu. Da je izlet tako lepo uspel, gre zasloga izletniškemu odboru pod spretnim predstvom ptujskega postajnačelnika g. Keržarja.

Gospodarstvo

Zvišanje tečaja funta

Dne 6. oktobra 1936.

Ze večeraj se je pokazala čvrsta tendenca za funt šterling, ki je postal najmerodajnejša valuta na naših borzah. Danes pa je skokoma narasel na 250. V gibanju tečaja funta se razmeroma dobro vidi tudi gibanje tečaja dinarja. Vseskozi do septembra meseca je bil tečaj funta stalno zniževan, kar je istočasno pomenilo učvrščenje dinarja. V poprečju meseca januarja je funt notiral na naših borzah 255 Din, nato pa je bil marca, aprila in maja stabiliziran na 250. Od tedaj naprej pa datira zopet zniževanje tečaja funta po Narodni banki, in je meseca avgusta znašal povprečni tečaj že samo okoli 238 Din, v septembru pa je funt nadalje popustil na 233. Še v petek 2. t. m. je beležil funt v Zagrebu okoli 236, v Belgradu nekaj manj. V ponedeljek je funt v Ljubljani narasel na 235 denar, v Zagrebu na 238, v Belgradu pa celo na 241 denar brez ponudbe.

Danes pa je funt na vseh naših borzah poskočil na 250 ter ga je dajala Narodna banka v velikih količinah. Tako je samo v Ljubljani dala 2000 funtov (vzrok za to je iskati v prepoznem obvestilu), znatne količine v Zagrebu, največ pa v Belgradu, kar 45.000 funtov. S tem kritjem povpraševanje je Narodna banka obdržala tečaj 250 za funt šterling na naših borzah in preprečila nadaljni skok tečaja Narodna banka ima znatne količine funtov, pa tudi drugih deviz, ki ne spadajo v podlogo. Po zadnjem izkazu jih je imela 573.54 milijonov dinarjev, na koncu julija pa je znašala ta postavka samo 440.8 milijonov dinarjev. Pomisliti je treba, da je bila letos izredno dobra sezona za izvoz nekaterih predmetov. Samo za hmelj je došla iz Savinjske doline po eni samu banki 85.000 funtov.

V zasebnem deviznem prometu so danes beležili dolar 50, funt šterling 250 francoski frank 230, švicarski frank 11.25 itd. Efektivne valute pa so plačevali: dolarje po 50, francoske franko po 220, švicarske franko po 11.10.

Za efektivne lire je bil danes tečaj 220, prosta deviza pa je beležila 270.

Dvig državnih papirjev in delnic

Ze na večerajšnjem borznem sestanku se je opazilo, da je povpraševanje za državne papirje naraslo. To povpraševanje je povpraševanje zaseb-

Kontingenti za izvoz lesa v Italijo

Kot smo že poročali, znaša skupni kontingent za pol leta našega uvoza v Italijo 62.5 milij. lir. Ta kontingent se razdeli naslednje (po večjih skupinah) živina in meso ter jajca in ribe 14 milij., pšenica in koruza 20 milij. lir, les in proizvodi 20 milij. lir, razni proizvodi 2 milij. itd. To pomeni, da so relativno naši kontingenti lesa slabi, kajti 20 milij. za les proti 20 milij. za koruzo in pšenico ne odgovarja važnosti lesa za našo trgovino z Italijo. Posebno je to nesorazmerno s tem, kako se je prej razvijala naša trgovina z Italijo, ko je bil za Italijo naš najvažnejši izvozni predmet les. Toda z ozirom na težke konkurenčne borbe, ki jih moramo prestajati v borbi z Avstrijo, posebno na severnoitalijanskem trgu, lahko smatramo naše kontingente za razmeroma znatne, čeprav ne odgovarjajo popolnoma zahtevam in potrebam našega lesnega izvoza. Pogojanja za Italijo so bila vodena sploh v težkih okoliščinah, toda na obeh straneh je obstajala dobra volja, pa tudi potreba za čimprejšnjo obnovo gospodarskih odnosov v korist obeh držav.

Ze v komentarju k podpisu sporazuma, katerega smo objavili v soboto, dne 26. septembra, smo podčrtali potrebo našega lesnega izvoza, posebno slovenskega. V bodočem razvoju našega izvoza v Italijo bo potrebno paziti na izvedbo organizacije našega lesnega izvoza. V ta namen smo predlagali v okvirju kontrole izvoza lesa, da se naj razdele kontingenti za izvoz lesa po pokrajinah in da se naj predvsem upoštevajo oni kraji, ki so radi sankcij najbolj trpeli, dočim so drugi vsaj deloma našli nadomestilo na drugih trgih. To je zlasti Slovenija. Upravičena je zahteva, da naj bi se pri kontingentih upoštevala predvsem proizvodnja mehkega lesa, saj vemo, da je mel trdi les v zadnjih mesecih izredno dobro konjunkturo.

Za mehki les znaša polletni kontingent 7 milijonov lir (jelka in bor), za bukovino, razen pra-

nikov, ne pa privilegiranih denarnih zavodov, ki so doslej marsikdaj podpirali tečaj državnih papirjev s svojim povpraševanjem. Tudi promet je začel naraščati. Zanimivo je, da je najbolj naraštel promet v Belgradu, malo manj v Zagrebu, dočim se pri nas nakupovanje državnih papirjev v večji meri ne pozna.

Tudi tečaj državnih papirjev so narasli. Poleg tega pa naraščajo tudi tečaj delnic. Zlasti Privilegirane agrarne banke, ki je prišla zopet na 200. Sicer je notacij delnic industrijskih in trgovskih delniških družb na naših borzah malo, vendar se tudi pri teh tečajih vidi naraščajoča tendenca. Tako je danes Trboveljska na zagrebški borzi narasla od 172-178 na 187-190, podobno tudi na dunajski borzi.

Cene pšenice in koruze naraščajo - brez ponudbe

Popolnoma je zastala žitna kupčija. Zaradi rizika devalvacij noče nihče prodajati blaga in zato cene stalno naraščajo. Izvozniki računajo, da bo prim zvišan od sedanjih 28.5 na 40%, torej za 11.5%, kar bo omogočilo zopet našemu izvozu konkurenčno sposobnost na zunanjih tržiščih ter tudi zvišalo še nadalje naše domače cene. Tako beleži pšenica že danes 156 denar brez blaga. Tudi koruza, ki je še pred nekaj dnevi beležila 78, je danes narasla še na 88-90 pariteta Indija. Tudi v koruzi ni nobene ponudbe.

UKINITEV KLIRINSKEGA PROMETA V CSR. Čsl. Narodna banka sporoča, da je s 5. oktobrom letos ukinjeno sprejemanje plačil na klirinske račune kakor tudi izvedba nakazil na teh računih. Do nadaljnega je ustavljen klirinski promet z Jugoslavo, Avstrijo, Bolgarijo, Grčijo, Italijo, Nemčijo, deloma z Madjarsko in z Romunijo.

OBRAČUNAVANJE V FRANOSKEM IN ŠVICARSKEM KLIRINGU.

Naša Narodna banka je odredila, da morajo od 5. oktobra dalje vsi uvozniki iz Švice in Francije plačati v kliring polovico dolžnih zneskov po starem, polovico pa po novem tečaju francoskega in švicarskega franka. Na ta način bo dobila Narodna banka presežke, ki bodo služili za odškodovanje izvoznikov, ki so utrpeli izgube radi razvrednotenja obeh frankov.

gov in dog. 2,5 milij. lir, z aostale vrste lesa 5 milij., za drva 0,5, les vseh vrst za kolonije 4,5 in oglje 0,25 milij. lir.

Na italijanskem lesnem trgu nam preti ostra konkurenca Šipada, ki je že začel izvažati v Italijo les. Ne gre, da bi se v interesu državnega podjetja zastopavljala naša lesna stroka. Potrebno je sodelovanje med Šipadom in našimi izvozniki lesa, kar se da urediti le v okvirju organizacije vsega našega izvoza, les v dveh skupinah, za mehki in trdi les ter po pokrajinah. Zato apeliramo na merodajne faktorje, naj čimprej poskrbe, da se bodo tudi na naši strani po pravilnem ključu delili kontingenti in da se bo čimprej ustvarila organizacija, ki bo to delo opravljala. Drugače nam preti nevarnost, da bo samo nekaj več ali manj kapitalno močnih podjetij, med njimi v prvi vrsti Šipad, pohiteli z izvozom, ostali pa ne bodo prišli niti na vrsto, ker bodo lahko med tem kontingenti že izčrpani. Na italijanski strani obstoja že organizacija za ureditev uvoza lesa, o kateri smo večeraj poročali, potrebna je torej le še organizacija z naše strani. Tu je poklicano ministrstvo trgovine, da obnem z ministrstvom za gozdove in rudnike čimprej uredi to vprašanje.

Drugače pa je trenutno malo jasno, kako se bo razvijala naša bodoča trgovina z Italijo. Lira je devalvirana, med našimi konkurenti pa niso nastopile večje valutne izpremembe. Če se pa te valutarne izpremembe izvrše n. pr. v Avstriji ali Romuniji, potem je jasno, da je tudi za našo državo nastal nov položaj, ki ga bo treba vsekakor upoštevati v naši valutni politiki. Dobro je, da tečaj italijanske lire ni bil že v naprej fiksiran v trgovinskem sporazumu. Tako nam preostaja možnost, da lahko vpeljemo tak tečaj, ki bi odgovarjal tako potrebam našega izvoza, pa tudi uvoza. Vendar pa radi negotovosti, ki še nadalje vlada na svetovnih valutnih tržiščih, danes še ni mogoče reči, kako se bo naša trgovina z Italijo razvijala, ker lahko doživimo še mnogo izprememb v valutnih relacijah, katere bomo morali vse upoštevati v naši valutni politiki v korist našega gospodarstva, braneč interese našega izvoza.

Kulturni obzornik

K Mihelčičevim slikam v bežigranski šoli

V začetku septembra meseca tega leta je akad. slikar France Mihelčič končal na omenjeni šoli dvojce velikih slikarskih kompozicij. Kompoziciji se nahajata v dveh sobah, zavzemata po dolžini vso, po višini pa polovico ena izmed vzdolžnih sten teh objektov, po tehniko pa sta izvršeni v tempera barvah na les. Ker sta oba objekta, v katerih se sliki nahajata, namenjena našim najmlajšim, se je avtor snovno povsem poglobil v otroški miselni svet in porazdelil vloge v posameznih prizorih ali otrokom samim ali pa osebam, ki so z njegovim svetom čim tesneje povezane.

Tako se torej vrste na obeh kompozicijah prizori iz otroškega življenja. Trije lantiči in prav toliko deklet so se na levi, na prvi sliki razigrano sprijeli v kolo, v sredi slike je nato drug, sila imeniten prizor, mimo nas koraka spreved pravih pravcati pustnih šem, lantič s strašilom, bajazzo na osliču, šemi z vozičkom, mali tambur, deček z dežnikom jahajo na kozlu, čisto na desni ženica s kravo, ki razjarjena grozi s palico paglavcu, ki vleče njeno lisko za rep, ob tem pa teče še njegov pajdaš s tičnico pod pazduho, slaba vest mu obrača glavo nazaj, kjer majestetično koraka zlodej, kaj dobrodušen na pogled, a dosleden plačnik za vsa slaba dejanja malopridnih otrok. Tudi na drugi kompoziciji so zbrani podobni prizori. Levo otroška Epifanija, dalje snežni mož, lojtni voz poln otrok, pastirček na paši igrajo na frulo, mavrica in otroka z dežnikom ter čisto desno prizor iz pravljice; majhen zbor škratov z zakletko kraljčino.

Mihelčič je bila pri tem delu že a priori podana težka naloga. Ustvariti je namreč moral tak umetnostni organizem, kakršnega bo mogel po svoji formi, snovi in vsebini dojeti otrok, to se pravi,

gledalec, ki po svoji psihični, kakor tudi fizični strukturi ne bo spadaj v isto kategorijo kot ustvarjalec. Gre tukaj torej za že po naravi ustvarjeno neenako razmerje, pri katerem pa pada teža odgovornosti seveda le na ustvarjajoči objekt.

V našem primeru se je Mihelčič pač dobro zavedal te odgovornosti. Z velikim umetniškim talentom in trdim študijem je izvršil delo, kakršnega od sedaj v naši likovni umetnosti ni izvršil še nihče, — v naši poziciji je to delo opravljalo že več mojstrov — ustvaril nam je namreč dva čista, kvalitetno visoka tipa otroške umetnosti.

Formalno je Mihelčičovo delo z ozirom na dojemajoči objekti izredno precizno pretehtano. Poglejmo najprej pojmovanje prostora in njegovega odnosa do figuralne kompozicije. Mihelčič ne skuša z ničemer demonstrirati prostora kot tridimenzionalnega telesa. Na brezprostorni ploskvi lesa, z ničemer lokalizirani, le z nujnimi, k dejanju spadajočimi rekviziti (na pr. hiša na kompoziciji št 2) omejeni, se je razvila figuralna kompozicija, pač povsem v stilu otroških risb, kjer je otroku važen predvsem dogodek, dejanje samo ter njegovi glavni nosilci — ljudje ali živali, dočim je vse drugo, kar spremlja dejanje in njegove akterje, postranskega pomena. Poglejmo na pr., kako je psihološko točno pretehtan prizor pastirja na paši. Mihelčič ta realno tako epičen prizor reducira: 1. na pastirja, ki igra na piščal, 2. na ovce, ki se pasejo neke nad njim, 3. na rumeno sonce, ki sije nad ovcami. Prostor, ki bi ga tak prizor nujno zahteval, je povsem izpuščen — kajti otrok, ki ni zmoežen višjega izkustva, se omeji le na glavne elemente naravnega prizora.

Kakor je pojmovanje prostora povsem v skladu z otrokovim dojetjem sveta, tako tudi figuralna kompozicija odgovarja povsem otrokovi psihi. Celotna figuralna kompozicija razpade v več formalnih enot (Epifanija, vprega, prizor iz pravljice), je torej zgrajena po principu addicije in ni koncentrirana, to se pravi razumsko dvignjena v višjo formalno telo, kajti otroka bi taka ne zanimala, dočim mu vzbujajo množica samostojnih figurálnih

Znižanje carin - preprečuje dvig cen

V zvezi z devalvacijo franka so v Franciji sklenili znatno znižati uvozne carine. Deloma ima to znižanje namen kompenzirati devalvacijski odstotek, deloma pa gre znižanje preko tega odstotka, kar pomeni, da se je tudi Francija odločila kreniti na nova pota v mednarodni trgovini. Ima pa to znižanje še poseben namen, da tudi s te strani, s favoriziranjem uvoza, prepreči dvig cen važnih sirovin in živil. Ta dvig bi gotovo nastopil, ker se je zmanjšala vrednost franka.

Poleg tega si tudi od znižanja ne smemo obetati prevelikih koristi, ker velja zaenkrat znižanje samo za one vrste uvoza, ki niso kontingentirane ali pa drugače podvržene omejitvam ali katerih carine se lahko zvišajo. Praktično ne pomeni znižanje mnogo, če ga pa smatramo za začetek, potem moramo pričakovati nadaljnih važnejših znižanj. Z dnem 10. oktobra počeni se znižajo carine za sirovine za 20%, za polidelke za 17%, za fabrikate za 15%. Poleg tega se znižajo vse licenčne pristojbine za 20%.

Švica je znižala te-le carine: za prikoze od 40 na 10, sušeno sadje od 50 na 20, sveže grozdje od 10 na 5 frankov, artičoke, kumare od 10 na 5 itd. Odpadejo pa naslednje carine: jabolka in hruške (doslej 5 frankov), slive, češnje doslej 5 do 10 frankov, limone (doslej 3 franko), sveža zelenjava, zelje, rumena pesa in čebula, jajca (15 frankov).

To znižanje je stopilo v veljavo že 5. oktobra. Namen znižanja in odprav je samo preprečiti dvig cen, ki bi nastopil radi devalvacije, ker mora velik del teh predmetov Švica uvažati.

Z drugega vidika pa je gledati na vprašanje znižanja carin v Italiji. Italija še ni uredila svojega prometa z ostalimi državami v taki meri, da bi lahko zadovoljila vse velike potrebe svojega prebivalstva. Zato je bilo potrebno znižanje carin tudi s tega razloga in ne samo radi prilagoditve novemu stanju lire in v svrhu preprečevanja dviga cen življenjskih potrebščin. Carine za žito so znižane od 75 na 47 lir za sto, za moko istotako. Za živino so znižane uvozne carine za 65%, za meso 60%, olivno olje 40, jajca 64%, premog od 10 na 5 lir ter koks od 42 na 30 lir.

Borza

Dne 6. oktobra 1936.

Izreden promet na borzah

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 5.019.690 Din, promet na belgrajski borzi je znašal 14.916.000 Din.

Tečaji v zasebnem kliringu

V zasebnem kliringu je danes angleški funt narasel na ljubljanski borzi in zagrebški borzi na 249,20-250,80, na belgrajski pa na 249,18 do 250,78.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,42-8,52, v Zagrebu na 8,35-8,45, v Belgradu na 8,2650-7,3750. Grški boni so beležili v Zagrebu 29,65-30,35, v Belgradu 29,54-30,24.

Nemški čeki so v Ljubljani skokoma narasli na 14,10-14,30, v Zagrebu na 14,05-14,25, za sredo oktobra na 13,84-14,04, za konec novembra na 13,7850-13,9850. V Belgradu so narasli na 13,9275-14,1275.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2272,66-2287,26
Berlin 100 mark	1743,03-1751,91
Bruselj 100 belg.	728,95-734,01
Curih 100 frankov	966,45-1003,52
London 1 funt	220,55-222,61
Newyork 100 dolarjev	4303,51-4339,83
Pariz 100 frankov	202,82-204,26

Curih, Belgrad 10.—, Pariz 20,3425, London 21,375, Newyork 435,50, Bruselj 73,15, Amsterdam

228.—, Berlin 175.—, Dunaj 73,50, Stockholm 110,25, Oslo 107,40, Kopenhagen 95,45, Varšava 81,50, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,425, Buenos Aires 1,215.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 78-80, agrarji 48,50-50, vojna škoda promptna 363 do 365, begluške obveznice 66,50-69, 8% Blerovo posojilo 85-87, 7% Blerovo posojilo 76-78, 7% posojilo Drž. hip. banke 86-88, Trboveljska 185 den.

Zagre. Državni papirji: 7% inv. posojilo 78 do 82 (82), agrarji 48 den., vojna škoda promptna 363-365, dalm. agrarji 64 den., 8% Blerovo posojilo 85-85,50 (84), 7% Blerovo posojilo 76 do 78 (77), 7% posojilo Drž. hip. banke 86 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 197,50-200 (200, 205), Trboveljska 187-190 (180, 187), Isis 10-25, Gutmann 25 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. posojilo 84,50, vojna škoda promptna 362-363 (362, 358), begluške obveznice 68-68,50, 67,50 den. (67,50), 8% Blerovo posojilo 84-85 (84), 7% Blerovo posojilo 76 den. (74, 75), 7% posojilo Drž. hip. banke 87,50 den. — Delnice: Narodna banka 6750 do 6850 (6750), Priv. agrarna banka 197,50-199 (200, 193).

Zitni trg

Novi Sad, 6. oktobra. Pšenica (78 kg 2%): ban. 146-149, bač., srem., slav. 146-148, bač., ladja Tisa, Begej 156-158, srem., ladja Sava 153-155, srem., ladja Donava 154-156, bač., ban., ladja Donava 156-157, bač., ladja kanal 154-156. Kuruza: bač., srem. 98-100, ban. 96-98. Moka: bač., ban. 0g 235-245, 2 215-225, 5 195-205, 6 175-185, 7 145-155, 8 102,50-107,50, srem., slav. 0g 230-240, 2 210 do 220, 5 190-200, 6 170-180, 7 145-155, 8 102,50-107,50. Otrobi: bač., srem., ban. 75-80, bač., ladja 78-80. Ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Sombor, 6. oktobra. Vse neizpremenjeno. Tendence vzdržan. Promet srednji.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 7. oktobra, 13. Naša pesem, naša glasba (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13. Cas, spored, obvestila. — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 14. Vreme, borza. — 18. Mladinska ura: Razvoj prometa in prometnih sredstev v Egiptu od najstarejših časov do naših dni (gosp. dr. Valter Bohinec). — 18.30 Lutke iz gomoljev (gosp. prof. Niko Kuret). — 18.40 O desnem pravu (Blerove Valentin, sodnik). — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Antologija novejših srbske lirike (Kodrič iz Belgrada). — 19.50 Uvod v opero. — 20. Prens R. Savinove opere »Matija Gubec« iz Narodnega gledališča v Ljubljani v I. odmoru: Glasbeno predavanje (gosp. V. Ukmar), v II. odmoru: Cas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

Sreda, 7. oktobra, Belgrad 19. 19.30 Plesne plošče. — 20.15 Koncert Trboveljskega slavčaka. — 21.30 Laska glasba. — Belgrad 11.: 20. Cari Jadrana (Mistrič). — Zagreb: 20.30 Prens iz Ljubljane. — Dunaj: 19.35 Simfonični koncert. — 22.30 Plošče. — 22.40 Josef Schmidt poje. — 23.15 Jazz. — Budimpešta: 20.30 Koncertni orkester. — 22.15 Klavir. — 23. Ciganska glasba. — Trst-Milana: 17.15 Komorna glasba. — 20.40 Trgatev. — 21.05 Vojška godba. — 22.20 Plesna glasba. — Rim-Bar: 17.15 Pesta glasba. — 20.40 Trgatev. — 21.15 Orkestralni koncert. — 23. Plesna glasba. — Praga: 20.15 Radijski orkester. — 21. Gledališki večer. — 22.15 Esperantska igra. — Varšava: 19.30 Laska glasba. — 21. Chopinova skladbe. — 21.30 Orkestralni koncert. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije. — Berlin: 20.45 Radijski orkester. — Bratislava-Frankfurt: — 20.45 Dittersova komorna opera »Hieronymus Katerer«. — Lipsko: 20.45 Orkestralni koncert. — Köln: 20.45 Stari ples. —

Poizvedovanja

Našel se je tahimetrični logaritar. Kdor ga pogreša, naj se zglesi v uredništvu Slovenca.

enot vedno znova in znova interes. Sorodna s figurarno kompozicijo je tudi obdelava človeškega in živalskega telesa. Na izkustvu dogmamo plastično telo se prav tako kot višji kompozicijski lik izmakne otrokovemu dojetanju. Mihelčič to dobro ve in zato ustvari malce groteskne, nerodne, a kar se tiče obdelave telesa povsem ploskovito pojmovane figure, pri katerih je podajena predvsem kontura. Slednjice se pokaže Mihelčič mojstra še v barvni kompoziciji. Dominirajo, kar logično sledi za zgoraj naštetimi dejstvi, predvsem lokalni barvni toni. Otrok dojemata barve predvsem v večjih, druga od druge trdno po konturi omejenih ploskvah, kar je logična posledica ploskovito pojmovanega telesa, to pa nerazdobljeno po drugih lokalnih tonih, v vsej čistosti in jasnosti. Tudi ta problem je Mihelčič povsem pravilno pojmoval. Barve so nanešene v velikih ploskvah, so čiste in v nekaterih objektih nepomešane. Poglejmo samo lantiča s strašilom. Cinobratio pokrivalo, rjav inkarnat, zelena suk-njica, temno-rjave hlače, temno-modre nogavice, črno-rjavi čevlji — torej skupina samih močnih in čistih barv, kot jih v resnici vizualno dojemata otrok. Prav tako je s tega vidika interesanten motiv šahastega in prizastega vzorca, ki ga Mihelčič pogosto rabi in je lep zgled načina otrokovega kolorističnega dojetanja, posamezni barvni toni se pod vplivom atmosfere ne zlijejo v vizualno enoto, a barvno neenotno telo, marveč ostanejo barve druga ob drugi, trdno v ploskvi kakor je to pač omejeno po konturi. Toda vkljub takemu načinu uporabe barve, pa celotna barvna kompozicija ne učinkuje dekorativno, kričče, marveč je z umno porazdelitvijo barvnih odnosov med čistimi in nevturalnimi toni to preprečeno, in v tem vidim tudi močno potezo v Mihelčičevi umetniški individualnosti.

Kakor s formalnega, tako je tudi s snovnega vidika Mihelčičovo delo umno premišljeno. Dejanje je epično široko razpletano, vsak posamezen prizor je za otroka silno zgovoren, saj mu vzbudi nešteto predstav, bodisi iz lastnega življenja, bodisi iz nazdemejskega ali pravljicega sveta. Tudi vse-

binsko je to delo zelo bogato. Pomislimo le na hudomušno pedagoško tendenco iz prizora žene s kravo, obeh paglavcev in zlodeja s košom, pa spoznamo, da je tudi s tega vidika delo trdno in dosledno zgrajeno. Če povzamemo torej še enkrat zgoraj navedene misli, si moramo priznati, da je napravil Mihelčič s tem novim delom zase in za vsa našo likovno umetnost lep korak naprej.

Ob koncu moram omeniti, da se naslanja slikar pri rešitvi nekaterih formalnih problemov na velikega nizozemskega mojstra Pietra Brueghela star., kar pa mu nikakor ne moremo šteti v zlo — nasprotno! S. Mikuz.

Mauriac o proletarski literaturi. Znani katoliški pisatelj Francois Mauriac je v pariškem časopisu »Gringoire« (10. avg. 1936) napisal feljton, v katerem polemizira s koncepcijo proletarske književnosti. Tam beremo med drugim: »Važna reč je, da bi pisatelj brez ozira na velika množična gibanja ostal bolj ko kdajkoli zvest svojemu poklicu. Ta poklic pa ne obstoji samo v pripovedovanju zgodovine sindikatov in štrajkov, pa tudi ne v potapljanju se v nekaj neopredeljen lirske kolektivizem, temveč v odkrivanje vsake bedne individualnosti in v izražanju notranje dramske nape-tosti, ki jo vsak izmed nas preživlja in ki bo preživela vse zmede socialnih konfliktov. V dobi, ko vsak odstopa na korist kolektivu, je dolžnost pisatelja-moralista, da izrazi prav tisto, kar je v nas najmanj skupnega, kar še ni registrirano, kar ne gre za nobenim praporom in ki nima drugega prava kakor tistega, ki je v njem samem. Proletarska književnost je zlagana v kolikor hoče biti proletarska; literatura, ki sebe naziva »populistično«, je že eo ipso zlagana; povest, ki se poganja za to, da bi dobila naslov »povest iz življenja višjih sfer«, zasluži, da bi jo brez branja vrgli v koš. Povest je človeška, ali pa je spleh ni. Prav radi tega postaja čimbolj ena izmed zaščitnih domov, odprtih za liste, ki ne morejo biti člani strank ir ki nujno čutijo potrebo od časa do časa zadatih v svetu, prostem od kategorij civilne vojne.«

Svetišče španjskega naroda:

Santiago de Compostela

V srednjem veku so imenovali svetovno čudo to veličastno hišo božjo, ki se dviga nad grobom svetega Jakoba. Sredi številnih starin in lepote apostolskega mesta na severovzhodu Španije, je to svetišče še dandanes najmočnejša stavba. Vidiš visoko cerkev, ki je polna prelestnih okraskov. S slikami in primerami kaže na znamenito zgodbo Kristusovega apostola, ki je, sledeč klicu svojega Gospoda, prišel do Finisterre, »do konca sveta«, da bi pogonom oznanjal radostno vest in jih pozival, naj častijo včlovečenega Sinu božjega.

Mesto si je že od nekdaj štelo v posebno čast, da vsebuje grob tega svetnika. Cerkev je tako veličastna, da s svojim sijajem prekaša sijaj drugih cerkva in svetišč, ki jih je jako veliko v Santiagu, in vanjo romajo in so že od nekdaj romale neštete množice romarjev vsega sveta, celo iz Slovenije je bilo — zlasti v prejšnjih desetletjih — že več romarjev ondi. V svojih zidovih jih imelo mesto že na tisoče in tisoče romarjev.

Jakob, prvorojenec Zebeja in Salome, brat svetega Janeza, bratranec in apostol Gospodov, je na svojih potih prispel do konca tedaj znanega sveta, do Finisterre. Odtod je odšel v Saragoso, kjer je imelo njegovo delo malo uspeha. S pičlim številom novih kristjanov je obhajal poslednjo službo božjo zunaj pod milim nebom. Ondi je blagoslovil temeljni kamen bodoče cerkve in je priporočil nadaljevanje svojega delovanja. Nato je odšel v Jeruzalem, kjer je leta 42 po Kr. umrl. Dva njegova učenca pa sta vzela njegovo truplo s seboj v svojo domovino, v špansko Galicijo.

Sele leta 813 je iriški škof Teodomiro odkril apostolov grob. Kralj Alfonz II. je dal ondi sezidati preprosto cerkev in je razglasil, da je sveti Jakob zaščitnik Španije. Kralj Alfonz III. je sezidal drugo cerkev, ki je bila lepša, a leta 997 jo je veliki maverski vojskovodja Almanzor porušil, a grob je ostal nedotaknjen. Skot don Diego Pelaez je začel zidati sedanjo cerkev pod vodstvom slavnega mojstra Mateoja. Isti škof je 3. aprila 1211 vpričo kralja Alfonza X. in najvišjih plemičev dežele posvetil katedralo, ki pa še ni bila dokončana.

Ze leta 1129 je prinesel Aymeric Picaud, kardinal in papeški kancler, tako zvan Codex Calixtinus, ki mu je dal papež Kalist II. ime. Kodeks (zakonik) vsebuje določbe o posebni liturgiji katedrale, opise o prenosu relikvij in o čudežih, ki jih je svetnik storil, o romanju Karla Velikega na grob in še opis mesta in velikih romarskih cest. Ze v tisti dobi so romali romarji iz vsega sveta na grob apostola. Galicija je bila od 11. stol. dalje »Tierra de Santiago«, »Terra beati Jacobi«, kot »Jakobova dežela« znana po svetu.

Mnogo slavnih mož je obiskalo grob svetega Jakoba, tako razni kralji, umetniki, modreci in svetniki, Karel Veliki, angleški, francoski in portugalski vladarji; Karel V., sveti Francišek Asiški, ki je ondi ustanovil frančiškanski samostan. Štiri velike romarske poti so vodile iz Francije čez Pi-

reneje do svetišča; najvažnejša je bila Pariz—Bordeaux, po kateri so prihajali tudi naši romarji. Neskončne težave in muke so prenašali romarji na tem dolgem in nevarnem potovanju.

Katedrala v Santiagu je živa podoba žive vere vsega naroda in tu se izražajo njegove duhovne in umetniške zamisli.

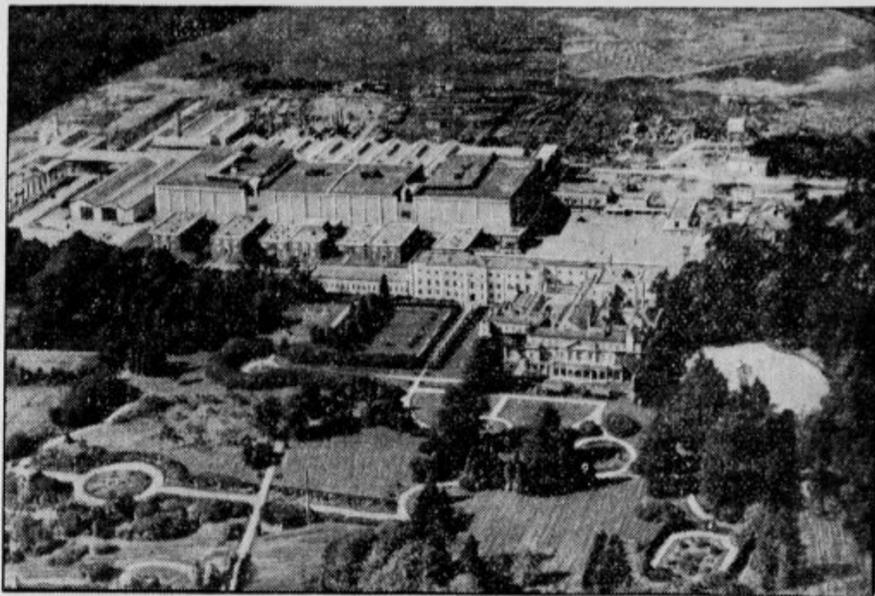
Zahodno pročelje vsebuje najdragocenejši umetniški zaklad bazilike, vrata s slavolokom, Portico de la Gloria. Vse te krasne sohe, podobe iz kamna so oživele v rokah mojstra Mateoja, ki je bil stavbenik, risar, slikar in zaeno kipar. Njegova dela nam ga prikazujejo kot človeka drznega poleta, ki ga mora pač vsebovati umetnik, da je mogel ustvariti te močene tvorbe, ki so polne kipov nadnaravnih velikosti in jih je tako skladno razporedil, da se popolnoma prelijejo v arhitekturo.

Skozi ta zmagoslavna vrata, Portico de la Gloria, so prihajali romarji na dan sv. Jakoba v baziliko. Dasi je stavba orjaska, vendar je bila pretesna za vse romarje; tudi v poslednjih letih, tudi še lani je bilo tako. — Letos pa so bila ta vrata zaprta (25. julija je bila že revolucija), le malo vernikov je prišlo prosit svojega zaščitnika pomoči za domovino. Vse slovesnosti so obhajali samo v cerkvi in nobena procesija ni šla po cestah. Vse priprave so kaj uknili, ko so se strahote širile tudi po Santiagu. — V cerkvi pa je bila svečanost, kot iz davnih časov:

Veliko zvonov je vabilo k službi božji. Orgle so zabučale in zagledali smo prizor, ki ga nismo še nikoli nikjer videli: V višini osmeroglate kupole visi na debelih vrhov »bota fumerio«, »Kraljica kadilnic«, kakor jo je imenoval Victor Hugo. Velikanski škripci, kjer so ovite vrvi, začno škripati, ko sedem mož po taktu poteza za konec vrvi in tako zibljejo orjaški kotel — kadilnico, ki jim seže skoraj do rame. Visoko zgoraj pod svodom cerkve plamtir rdeči žar plamenov le še medlo. Sladki vonj po kadilu se vleče ko zastava v širokem loku in obvisi med vdolbinami. Dviga se po vitkih stebrih in zavija velike, mesnate, cvetlične liste v svoj dišeči mrč. V porzdeljenih obokanih oknih galerije, ki so med ožjo in nižjo stransko ladjo in tvorijo s svojo skladno razdelitvijo najlepší okras preproste temeljne stavbe, se poigrava s sončnimi žarki, ki spremenijo temino v skrivnostno luč.

Medtem stopajo ministranti, duhovniki in prelati v krasnih, mašnih plaščih in v zlatih mitrah k svetišču. Skrlatasta barva širokih duhovskih oblek in blesteča se, rdeča svečana oblačila plemičev častne straže, ki stopajo za starim dragocenim kipom, povečajo krasoto barv vsega prizora. Orgle in pesmi spremljajo obhod. Nato se začne nad grobom sv. Jakoba slovesna sv. maša. Ta slovesni obhod se v vsej osmini ponovi vsak dan.

Grob svetnika je središče vsega navdušenega čiščenja. Zaradi čiščenja svetih trupel božjih izvoljencev so v srednjem veku zidali take prelestne cerkve. — Dandanašnji komaj še razumemo, kako so bili tedanji ljudje tudi v svojem navadnem življenju v tesni zvezi z vero.

V Angliji so vpričo 1200 gostov otvorili novo filmsko pozorišče, ki je največje v Angliji. V sredi je dvorana za snemanje slik. To je nekakšen angleški Hollywood.

zbornici izjavil lord Melville. Neizmerno, vso Evropo obsegajoče bojišče dvoboja med Francijo in Anglijo, je bil čez 12 let dobojevan. Konec je tvoril Mirovni sporazum v Parizu leta 1814, kjer določa člen 7, da je otok Malta z vso okolico last Anglije.

CIPER?

Ko je bil leta 1878 kongres v Berlinu, se je moral turški sultan odločiti, ali naj Anglija posreduje zanj pri zmagoviti Rusiji kot prijateljica ali pa kot sovražnica. Rusija je zahtevala Ciper in morske ožine, in zraven še — kot varstvo za ledja — tvoritev neodvisne Velike Bolgarije. Rusija je še zahtevala, naj Turčija za zmeraj izgine iz Evrope. Angleška kraljica Viktorija je na to zahtevo Rusije vedno trmasto izjavljala »ne!« in je dostavila: »Turkom bomo pomagali ali se pa odpovem prestolu.« — Anglija je zahtevala v zahvalo za svoje prijateljsko ravnanje prav majhno protislužbo: Da naj Turki, prvič, lepše ravnajo s kristjani in — drugič — otok Ciper za letno najemino 22 milij. 80 tisoč dinarjev (sedanje vrednosti). Leta 1878 so podpisali tozadevno angleško-turško pogodbo. Dne 12. julija 1878 so na Cipru razvili angleško zastavo. V oktobru 1914, ko se je Turčija pridružila Nemčiji, pa je Anglija odpovedala na-

Nova črta Španije

General Franco, ki je že od začetka bojev v Španiji junak in voditelj belih armad, je tudi javno prevzel vlado protikomunistične Španije. Doslej je sporazumno sodeloval z generaloma Cabanellason in Mollo in je zdaj prvi med tovariši.

Resnična Španija si ni mogla izbrati odločnejšega in drznejšega moža ko vprav tega 54-letnega divizijskega generala, ki se je v bojih za Maroko odlikoval s čudovito hrabrostjo. V Španiji ne more biti ničesar drugega več ko zmaga ali poraz.

Poveljnik rdeče Španije, Largo Caballera, je pa v teh dneh izjavil v parlamentu, da ponavlja besede Pasionarie in pove, da Španija rajši umrje, kakor da bi klečplazila. Spričo tega pa je general Franco povedal v Burgosu, da je madridska vlada v službi Moskve in je dodal: »Človek čuti potrebo, da veruje, da veruje v Boga in domovino. Brez vere pa človek ni človek.«

Rdeča vlada je na vlado belih odgovorila z laži-ukrepom: razglasila je avtonomijo po posameznih delih države. S tem je zazijal šele pravi prepad med obema Španijama: Bela Španija ne prizna nobenega razkosanja in hoče vsakršno separatistično hotenje zatreti in postaviti enotno Španijo. — Pričakovati je, da bo general Franco, ki je že mnogokrat izkazal svojo hrabrost in neizprosnost, šel naravnost po svoji poti v Madrid, ki ga bo zavzel brez oklevanja. Slike generala Franca, ki jih gleda svet, potrjujejo vse tisto, kar je znanega o tem vojaku: prikazujejo moža srednje, krepke, lepe postave in pravilnih potez obraza, drznega pogleda in smehljaj človeka, ki vedno sam sebi zaupa. Uniforma je ko del njegove osebe; videti mu je, da je vojak po krvi.

Cete belih bodo svoje boje zmagovito dokončale, če bodo složne in če ves čas bodočih bitk ne bo nikakih preprirov in ljubosumnosti, kakršni so se v Španiji, kakor je znano, že večkrat pojavili. Na koncu vseh bojev bo ostala vlada, ki bo uknili zbornico, ki bo pa resnična ljudska vlada, kakor je obljubila v Burgosu.

Boj med belimi in rdečimi je stopil, če ne na poslednjo, pa na novo črto. Kakor nam pojasni pogled na špansko zgodovino prešlih 130 let, imajo

jemnino in si popolnoma prisvojila Ciper kot sovražnikovo ozemlje. Leta 1923 je v miru v Lozani Turčija prepustila Ciper Angliji.

SUESKI PREKOP?

Lessepov načrt za Sueski prekop se je uresničil proti angleški volji. Anglija je v Carigradu odsvetovala sultanu, da bi dovolil Sueski prekop. L. 1855 je lord Palmerston izjavil v spodnji zbornici, da je v poslednjih 15 letih storila Anglija vse, da bi preprečila izvedbo Sueskega prekopa. Saj je bilo jasno, da hočejo zgraditi prekop le zato, da bi Egipt odrgali od Turčije, je dejal lord. Izmed 400.000 delnic družbe za Sueski prekop je Francija podpisala 207.000 delnic, Egipt 96.000, Prusija 15 delnic, Anglija pa niti ene. Anglije tudi ni bilo pri sijajni otvoritvi prekopa. A ko je hotel Ismael Paša prodati svoje delnice, mu jih je odkupil angleški ministrski predsednik Disraeli za 960 milj. Din. S tem nakupom, ki ga je angleški ministrski predsednik izvršil na svojo roko in ki ga je šele kasneje odobril parlament, je začela Anglija segati po Egiptu. Zdej so Sueski prekop, Egipt in Rdeče morje v zvezi s Ciprom, z Malto in Gibraltarjem členi angleške verige na poti skozi Sredozemsko morje...

Španci v takih bojih močne živce in zato tudi potrpljenje.

Franco ni kak človek, ki bi se zbal kakih porazov. Z zagrizeno žilavostjo se je pripravil na to, da je z obročem obdal Madrid in če mu nesloga in oklevanje v vrstah njegovih pristašev ne bosta prekrizala računov, bo skoraj vkorakal v Madrid kot zmagovalec in osvoboditelj.

Tistega dne, ko bo razvil v Madridu zastavo bele vlade, bo treba spoznati, da ni le Španiji storil velike dobrote, marveč vsemu svetu.

Rooseveltovega kandidata so zaprli. Komunistični kandidat za predsednika Združenih ameriških držav (USA), Browder se je klatil po državi Indiana in so ga zaprli. Policijski nadzornik tistega kraja je izjavil, da ne bo dovolil nobenemu komunistu imeti shoda. Na sliki je na levi Browder, na desni James Ford, ki ga na potovanju spremlja.

Posvečeno kamenje

Napačno je naše mnenje, če mislimo, da živijo divjaki kar tako tjavendan in le za zabave, plesu in veselice. Vendar praznujejo vselej takrat, kadar se jim obnese lov ali če postavijo kako večjo stavbo. Zmeraj pa določijo poglavar, kdaj naj bodo plesi. Le s poglavarjevim dovoljenjem smejo bobnati in bobne ima le on spravljene v svoji hiši. — Za ples se okrasijo Papuanci po svoje: večina z listjem palm, s perjem ptičev in z biseri; lasje se jim še bolj bleščijo v olju in rdečilu. Ko v dveh kolobarjih rajajo, tudi pojejo in vsak Papuanec zna po več melodij, ki se jih naučijo drug od drugega in jih zapojejo s polnim, čistim glasom.

Starešine sedijo krog ognja in molče opazujejo rajanje mladine. Na gričih zdijo otroci in matere, ki so kar ponosne na svoje hčere in sinove. Če se prav lepo kretajo v vrstah plesalcev — Ko ples poneha, priredijo tudi kako gledalsko igrjo, vendar ne v našem pomenu. Igralsko umetnost pa ima vsak Papuanec že kar v krvi, vendar so ti gledalski prizori kaj preprosti, so le kratki nastopi, ki prikazujejo dogodke iz vsakdanjega domačega življenja.

Posebno ljubezen izkazujejo Papuanci nekaterim kamenjem, ki pravijo o njih, da so »uapop« — duhovi —, ki so padli iz nebes ali pa so prilezli iz zemlje. Vsak tak kamen ima svoje ime in hranijo jih po svojih kožah in so prepričani, da jih varujejo boleznim in besov. To posvečeno kamenje delijo na možko, žensko in otroško kamenje. Zavarovani so vanje, kakor pač le morejo biti taki prirodni ljudje, kot so Papuanci, povezani z zemljo,

Dva profesorja: A. Ali ste bili vi ali vaš brat, ki je v prejšnjem mesecu umrl?
B. To sem bil najbrž jaz, ker moj brat še živi.

Parada vpričo novega voditelja vlade. Ko se je razvedelo, da je general Franco voditelj španske vlade, je bila v Burgosu parada vpričo generalov: od leve: general Franco, general Cabanellas, in v sredini general Mola (z naočniki).

Ključki Sredozemskega morja

Kako jih je Anglija dobila v roke

Anglija ima v rokah ključce Sredozemskega morja: na zahodu Gibraltar, na vzhodu in jugovzhodu Malto, Ciper in Sueski prekop. Kako je dobila Anglija in oblast

GIBRALTAR?

V svoji oporoki, leta 1504, je Izabela, prva španska kraljica, zapustila svojim naslednikom prepoved, da ne smejo nikoli komu izročiti Gibraltarja:

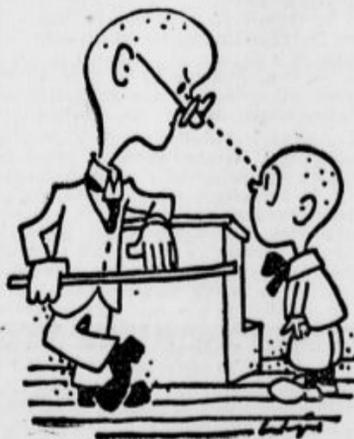
»Zdej je pa konec! To je poglavar ljudov-Érevice — Poglavar: »Dovolite, da vaju še prej fotografiram!«

»Zahtevam in želim od kraljev, svojih naslednikov, da to mesto obdržijo, ga nikoli ne oddajo — ne vsega ne deloma.«

V mirovnem sklepu v Utrechtu (1802) je pa Filip Burbonski prepustil Angležem »za zmeraj in brez izjeme trdnjavo in mesto Gibraltar«. Osem let prej so Angleži kar slučajno zavzeli Gibraltar. Angleškemu admiralu Rookeju, ki je imel nalogo, da je s svojim brodom podpiral zahteve Karla Habsburškega do Španije napram Filpu Bourbon-skemu, je princ Georg Hesenški predlagal, naj zavzame trdnjavsko pečino. Dne 5. avgusta 1704 je nemški princ z 1800 angleškimi mornarji in dvema bataljonoma holandskih čet presenetil Gibraltar. Doma v Angliji so šele polagoma spoznali: veliko pomorsko vrednost te trdnjave, ki so jo kar mimo-grede dobili.

MALTA?

»Z Malto in s Ciprom smo gospodarji Sredozemskega morja.« je Napoleon I., dne 9. junija 1798, na vojni ladji »Orient« preroško povedal. Otok Malta je bil tedaj pod protektoratom velikega mojstra ruskega carja in v oblasti viteškega reda Johaništov, ki so ga po padcu Jeruzalema dobili od cesarja Karla V. Proti volji velikega mojstra Johaništov, Ferdinand Hompescha, so izdajalci, ki so bili plačani s francoskim denarjem in oboroženi s francoskim orožjem, sleparsko izročili otok Francozom v roke. Vlada francoskih, revolucionarnih močnikov na Malti je trajala le malo časa. Ljudstvo, ki so ga revolucionarji trpinčili z izmaganjem, ropom cerkva in davčnimi bremenmi, se je uprlo Francozom. V septembru 1798 je po zmagoviti bitki pri Abukirju pristalo angleško, Nelsonovo brodomlje v luki La Valette na Malti. Se dve leti je ondi vladal francoski upravnik. Ruski car je zahteval otok za Johaništov. Maltežani so si leta 1802 izprosil povrnitev pravičnega kneza, velikega mojstra Hompescha. »Malto nazaj, ali bo pa vojna.« je leta 1802 Napoleon nahirilil angleškega poslanika v Parizu. Anglija je ostala lastnica Malte. »Otok Malta je ključ za v Egipt,« je bil tedaj v visoki

»Katera žival se zna najbolje prilagoditi?«
»Kokoš.«
»Zakaj pa kokoš?«
»Zato, ker znese prav tolikšna jajca, da so pravašna za v posodo za jajce.«

Dva oglasa. Gospod, ki je našel denarnico na starem mostu in katerega so že spoznali, se naproša, da vrne denarnico N. N.
Dva dni pozneje: Spoznani gospod, ki je našel denarnico, naproša gospoda, ki je izgubil denarnico, da se zglašni na stanovanju, da prevzame denarnico.

Nov vozni red

Odhodi vlakov iz Maribora gl. kol.		Prihodi vlakov v Maribor gl. kol.	
Čas ura/min	v smeri	Čas ur./min	iz smeri
2 44	Ljubljana, Trst, Zagreb, Sušak, Split, Beograd	2 52	Trst, Ljubljana, Beograd, Split, Sušak, Zagreb
5 10	Ljubljana, Zagreb	6 39	Ljubljana
9 45	Ljubljana, Zagreb, Postojna	9 08	Ljubljana
13 53	Ljubljana, Trst, Zagreb, Sušak, Split	10 59	Postojna, Ljubljana, Zagreb
14 15	Ljubljana, Postojna, Trst	15 52	Split, Sušak, Zagreb, Trst, Ljubljana
18 00	Ljubljana, Zagreb	17 29	Postojna, Ljubljana, Zagreb
21 40	Zidani most, Ljubljana	22 13	Ljubljana, Zagreb
5 35	Murska Sobota, Kotoriba	6 39	Čakovec, Kotoriba
8 35	Čakovec	8 54	Kotoriba, Murska Sobota
11 48	Murska Sobota, Kotoriba	11 21	Čakovec
17 11	Murska Sobota, Kotoriba	18 18	Kotoriba, Murska Sobota
21 40	Čakovec, Kotoriba	21 37	Kotoriba, Murska Sobota
4 36	Ruše	5 32	Ruše
5 44	Prevalje, Velenje, Celovec	7 33	Prevalje
13 20	Prevalje, Velenje, Celovec	12 26	Celovec, Prevalje, Velenje
14 28	Ruše	16 52	Ruše
18 42	Prevalje, Celovec	20 30	Celovec, Prevalje, Velenje
3 13	Wien, Berlin, Warszawa	2 24	Berlin, Warszawa, Wien
7 08	St. Ilj, Wien	7 38	St. Ilj (Samo ob delavnikih)
10 00	St. Ilj, Wien	8 23	Wien, St. Ilj
13 20	St. Ilj, Wien	12 14	Mürzschlag, Graz, St. Ilj
16 15	Wien, Praga	13 34	Praga, Wien
18 30	St. Ilj (Samo ob delavnikih)	17 42	Wien, St. Ilj
20 45	St. Ilj, Wien	21 28	Wien, St. Ilj

Sport

VII. balkanske igre v Atenah

Drugi dan tekem. — Jugoslavija v kladivu na drugem mestu.

Atene, 1. oktobra.

Na atenskem stadionu je vedno živahnije. Ze v zgodnjih dopoldanskih urah prihajajo posamezne narodnosti, ki se pripravljajo za velike borbe, ki se vrše v soboto in končajo v nedeljo. Prav živahno je od ranega jutra pa do poznega večera, kajti prav vsi trenirajo. Tu je videti metalce, tam skakalce s palico, dolgo-progaši tečejo, sprinterji pa poskušajo s predvajami, da bi ja čim manj izgubili pri njih. Danes popoldne so se pa vršile tekme

v metanju kladiva.

Ker je glavni stadion, kjer se vrše vse ostale borbe preozek za metanje kladiva, se je isto vršilo na nekem drugem igrišču, ki je zgrajeno, kakor so pač vsa sodobna igrišča za lahkoatletika tekmovanja. Zanimanje je bilo tudi danes pri atenskem ljudstvu veliko, klub temu, da se je vršila samo ena panoga in kljub temu, da je danes delovni dan. Našega najboljšega metalca inž. Stepišnika ni bilo in zato smo se morali že vnaprej zadovoljiti z dejstvom, da nam bodo prvo mesto odvzeli Grki, odnočno, da se bo naš drugi zastopnik v tej panogi plasiral malo v ozadju. Goić je s svojim metom 47,74 m dosegel drugo mesto, Majetić pa se je plasiral z metom 38,40 m na peto mesto. Na prvem mestu je Grk Dimitropulos, ki je zalučal kladivo 50,22 m daleč. Na tretjem mestu je zopet Grk Petropulos (42,40 m), na četrtem pa je Romun Biro z metom 42 m.

Dramatična borba v štafeti na 4x400 metrov.

V nedeljo se zaradi mraka, kakor sem že poročal, ni mogel izvršiti ves program. Odpasti je namreč morala najzanimivejša točka tega dne, štafeta na 4x400 m, ki se je vršila naslednji dan. Tudi pri tej točki se je nabralo mnogo občinstva, ki je z zanimanjem sledilo borbi štafeti, ki so napole vse sile, da se čim boljše plasirajo. Največje zanimanje je vladalo za našo in grško štafeto, saj so vsi vedeli, da se bo med njima vnela borba za življenje in smrt. In v resnici je bilo tako. Jugoslavija je nastopila v postavi: Banščak, Stevanović, Pleterski in Goršek. Banščak je prišel na predajo kot tretji in je predal istočasno s Turkom. Naš naslednji tekač Stevanović je že pretekel Turka, in predal Pletersku kot drugi. Pleterski pa ni samo pretekel vse svoje nasprotnike, temveč je prišel pred vse ostale štafete za kakih 10 m in predal s tem naskomo svojemu nasledniku Goršku, ki je imel za svojega nasprotnika najboljšega grškega tekača Mantikasa. Do ovinka, kakih 120 m pred ciljem je vodil Goršek, tuga je pa Mantikasa prehitel, kajti on je takoj po predaji s peklenskim tempom sledil našemu tekaču, ki ga je hotel in moral ujeti in prehiteti. Gledalci, ki so bili popolnoma tihi in v velikih skrbeh, kaj bo, so tedaj, ko so videli, da bo zmaga grška, zagnali velikanski krik in burno pozdravljali svoje zmagovalce. Grk Mantikas, četudi je tako dober tekač, je prišel izčrpan na cilj, kajti napravil je vse, kar je sploh bilo v njegovih močeh. In posrečilo se mu je v polni meri, da je svoji domovini prinesel 10 točk in s tem še povečal razliko med nami in njimi.

Glede na vse to vlada tu velikansko zanimanje za finalne borbe. Sobota in nedelja bosta za atensko ljudstvo višek. To ljudstvo namreč hoče borb, hoče pa na drugi strani, da njihovi ljudje zmagujejo. Danes je prišla iz Jugoslavije druga skupina in naša reprezentanca je sedaj močno ojačena, tako da upamo na najboljšo. Premažati Grkov sicer ne bomo mogli, toda približali se jim pa bomo po vsej priliki zelo močno.

SK Slovan. Boksarji, ki smo preteklo leto trenirali pri Slovani, imamo v petek, dne 9. t. m., sestanek pred kavarno Emono, in sicer ob pol 7 zvečer. Zmenili se bomo o delovanju naše sekcije v tem letu, zato udeležite sestanka v čimvečjem številu. Dobrodošli so tudi novinci, ki se zanimajo za in sport.

JZSS — Zbor smučarskih učiteljev. Sedaj in sestanek članstva se vrši jutri v četrtek, dne 8. t. m. ob 20.30 v zvezni pisarni, Tyrsova cesta 1. IV. nadst. Tovariše odborško pozivamo, da javijo termin, kdaj bi utegnili odirnti tečaj ozir. če so že tozadevno sklenili take dogovore, ter da poravnajo najkasneje do 15. novembra t. l. članarino za sezono 1936-37 in si nabavijo zvezni smučarski kontrolni znak. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana. Redni kondicijski trening za tekmovalce se vrši v telovadnici klasične gimnazije in sicer ob ponedeljkih in četrkih redno ob 18.45. Pričetek v četrtek 8. oktobra. — Opozorjamo vse tekmovalce, da se treninga udeležujejo redno, ker je redni obiskovalec telovadbe bodo imeli dostop v zimski trening na Poljunki.

Hlače in rokavi

se ne svelijo več ker so kot nove če jih daste v I. MARIBORSKO PRALNICO Maribor, Krekova ul. 12.

Dvodružinska vila

z dvema kompl. stanovanjima (dvo- in trisobno), s kopalnico in sobami za posle, vse parketirano, plin, davka prosto, napredaj z rodovitnim sadonosnikom in lepem, brezprašnem kraju, 10 minut od centra mesta. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod značko »Solčna vila«.

Galopne in kasaške dirke

priredi Kolo jahačev v zvezi z Jezdnim odsekom Ljubljanskega Sokola dne 11. oktobra na vojaškem vežballštu, fužine pri Ljubljani, — Začetek ob 14. uri.

Tinček in Tonček v Atlantidi

175.

Morska deklica vabi...

Na velikansko presenečenje naših treh junakov se je nenadoma dvignila iz morskih valov prekrasna morska deklica z dolgimi razpuščenimi lasmi. V rokah je držala violini podobno godalo. Zabrakala je in zapela tako mило, da bi človeku izkoprnelo srce od sladkosti...

Tudi Tinčku, Tončku in Cipu je pesem morske deklice šla do srca. A preden jih je povsem omamila, se je Tinček nečesa spomnil. Odločno je zamahnil z roko in zaklical nad morsko deklico:

»Zastonj igraš in poješ, ljuba moja! Nas ne boš tako hitro opetnastila! K sreči smo se o tebi učili v šoli in dobro vemo, da si vseh muh polna. Mornarje zvaljšaš na svoj otok, potem pa jih spremeniš v pujske... Hoho, nas pa že ne boš!»

A komaj je Tinček te besede izrekel, ga je že obšla skušnjava. Tako blizu otoka so — res bi bilo škoda, če se ga ne bi malo ogledal. Bogve, kakšne čudovite stvari se dogajajo na njem? Na vsak način si mora otok ogledati! Obrnil se je spet k morski deklici in ji rekel:

»Ali mi obljubiš, da se me ne boš dotaknila, če napravim kratek izprehod po otoku?»

»Obljubi!« je odgovorila morska deklica in se zapeljivo nasmehnila.

»Nikar, Tinček!« je s svarečim glasom zaklical Tonček. In tudi pujs, ki je stal v bližini morske deklice, je tako čudno svareče zakrullil, da je Tinčka neprijetno spreletelo po vsem telesu.

»Ne boj se, nič hudega se ti ne bo pripetilo!« je vabila morska deklica. »Pridi, ti bom razkazala vse zanimivosti otoka!«

In Tinček se je res dal pregovoriti, čeprav mu je skrivnost glas v srečju šepetal, naj se ne podaja v nevarnost. Stopil je s krova na otok.

Globoko potrfti sporočamo, da je umrla danes, 6. oktobra, ob treh jutraj gospa

Antonija Lasbacher

vdova nadučitelja in župana v Rušah

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, dne 8. oktobra ob treh iz občinske hiše na domače pokopališče v Rušah.

Ruše, dne 6. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

Žrebanje I. razreda: 13. in 14. okt. 1936

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN i DRUG

ZAGREB

GAJEVA 8

ILICA 15

1/1 srečka
Din 200

1/2 srečke
Din 100

1/4 srečke
Din 50

Strogo solidna postrežba!

Za vedno se je poslovil od nas požrtvovalni zadržni delavec, gospod

Fürst Anton

ustanovitelj in 31 letni voditelj
Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici ob Savinji

v 66. letu starosti, nenadoma zadet od kapi ob sedmih jutraj, dne 6. oktobra 1936, ko je mirno v Gospodu zaspal, previden s sv. poslednjim oljem.

Pogreb nepozabnega zadržnika se bo vršil v četrtek, dne 8. oktobra 1936 ob desetih dopoldne na domače pokopališče v Rečici ob Savinji.

Rečica ob Savinji, dne 6. oktobra 1936.

Ljudska hranilnica in posojilnica
Rečica ob Savinji.

Za vedno se je poslovil od nas neumorni zadržgar, gospod

Fürst Anton

ustanovitelj in zvest član
Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji

v 66. letu starosti, nenadoma od kapi zadet ob sedmih jutraj, dne 6. oktobra 1936.

Pogreb zavednega zadržgarja se bo vršil v četrtek, dne 8. oktobra 1936 ob desetih dopoldne na domače pokopališče v Rečici ob Savinji.

Rečica ob Savinji, dne 6. oktobra 1936.

Kmetijsko društvo v Rečici
ob Savinji.

Evo novega pomačaja

nedolžno čudežno sredstvo, brez luža in mila, izredno sredstvo za pranje. Opere vsako stvar v kratkem bleščeče čisto, snežno belo, znatno hitreje in se peni mnogo bolj celo v trdi vodi, pri tem pa se ne spreminja barva in kakovost tkanine.

**Čista svila
umetna svila
nogavice
rokavice
volneno blago**

Vse to je — oprano — kot novo! Za pranje preprog v gospodinjstvu nena-domestljivo. — Vsakdo mora poskusiti to sredstvo, ker je poceni.

Originalen omot Din 2.50

TEXIL

Idealno sredstvo za pranje finih plašč brez luža in mila.

Dobiva se povsod!

Nabavite si ga še danes!

Glavna prodaja za Jugoslavijo:
Hinko Mayer i drug, Zagreb.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Dva rudarska delavca

se iščeta za železni rudnik pri Karlovcu za delo v skladu s tekočim metrom rova ali kubiku rude. Ponudbe na: Opekarni A. Müller, Zagreb, Frankopanska 16. (b)

Gospodično

iz dobre družine sprejmeva kot vzgojiteljico k 4-letni deklici. Znanje per-fektne nemščine pogoj, po možnosti tudi italijanščine. Pismene ponudbe v upravo »SL.« pod »Trgovska hiša« št. 14667. (b)

Mlad uradnik

verziran v nakupu trdega okroglega lesa, specialno orehovitih hlodov, se išče. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nakupovalec« št. 14874. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemem. Špendal J., Kolodvorska 26. (b)

Prodajalka

popolnoma večja in izurjena v prodaji čevljev, se takoj sprejme v službo. Prosilke se naprošajo, da pošljejo pisemne ponudbe z navedbo starosti, dose-ganje zaposlitve in točnega naslova na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Prodajalka čevljev« št. 14891. (b)

Pet pečar. pomočnikov

za oblaganje sten se takoj sprejme. — Hauptman Stanko, keramika, Moste.

Sirarski mojster

za samostoj. vodstvo večjih podružnic za izdelavo emendolskega sira — se išče. Ponudbe z označbo plače poslati na: »Mlje-karska industrija« Zdenca, Veliki Zdenec. (b)

Hlapca

starejšega, vestnega in agilnega, vajenega vrt-narstva, sprejemem. Po-polna oskrba v hiši. Pi-smene ponudbe na Lovko Josip, Krška vas 97. b

Šiviljo belega perila

in bluz iščem. Pismene ponudbe na upravo Slo-venca pod »Doma« 14866.

Službe iščejo

Pekovski pomočnik

išče službo kot predpeč-nik ali skupni delavec. Ponudbe podružnici »Slo-venca« v Celju pod »Po-šten«. (a)

Agilen manufakturst

s 13 letno prakso, dober prodajalec, star 29 let, samski, vešč slovenskega, nemškega jezika, z dobri-mi referencami, želi premeniti mesto. — Ponudbe prosil upravi »Slovenca« pod »Agilen manufaktu-rist« št. 14828. (a)

Sobarica

vajena vseh hišnih del in nekoliko kuhe, išče služ-bo. Naslov v upravi »Slo-venca« pod št. 14859. (a)

Stanovanja

Lepo stanovanje

z dvema sobama ter dvo-mali sobici z veliko kuhinjo in pritliklinami, po-ceni oddam. — Dolenjska cesta 81. (e)

Stanovanja

trisočno eventualno dvo-sobno in prazna soba se oddam od 2.—4. ure. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 14892. (e)

Dvosobno stanovanje

s kabineto, kopalnico in pritliklinami, eventualno z garažo v pritličju ali I. nadstropju, oddam s 1. no-vembrom v Costovi ulici št. 9. (e)

Enosobno stanovanje

oddam s 1. novembrom. — Vodovodna c. 77. (e)

Dvosobno stanovanje

v pritličju se takoj odda. Cerkevna ul. 21. (e)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, kabineto — oddam takoj. Informacije: Trafika — Pasaža. (e)

SOBE

Dve sobi

lepo opremljeni, separi-ran vhod, elektrika, od-dam. Sv. Petra cesta 44, Ljubljana. (s)

Mlad fant

soliden, pošten, išče stan-ovanje kot sostanovalec. Naslov v upravi »Sloven-ca« pod št. 14872. (s)

Dve prazni sobi

vezani s kopalnico, odda za 1. november Hranilni in posojilni konzorcij v Gajevi ulici 9. (s)

Opremljeno sobo

v centru, za dve osebi, po 150 Din, oddam. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 14858. (s)

Vsako jutro mlajša!

Drevi

Uporabite rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo, ki vsebuje biocel, senzacionalno odkritje dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Ta vitalna hrana za kožno tkivo se pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Znanost je ugotovila, da baš zaradi izgube tega naravnega elementa iz kože nastajajo gube. Krema Tokalon, hranilo za kožo, z Bio-celom vrača koži ta element v času počitka ter napravi kožo spet gladko, čvrsto in mlado.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštinih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 10-D, Zagreb, Praska ul. 6.

Jutri zjutraj

Poglejte, v koliki meri je koža bolj sveža in gladka že po prvi uporabi. V nekaj dneh začno gube izginjati. V tednu dni ste videti za leta mlajša. Uporabljajte zjutraj belo kremo Tokalon (ki ni mastna). Ona razkrajja zajedalce ter napravi kožo mehko, gladko in belo. Žene 50 let lahko dobijo očarljivo polt, s katero bi se lahko ponašala vsaka mladenka. Uspešni rezultati so zajam-čeni, ali pa se denar vrne.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštinih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 10-D, Zagreb, Praska ul. 6.

Pouk

Akademik

(z znanjem nemščine in stenografije) išče instruk-cij ali zaposlitve v pisar-ni (tudi v trgovini). Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »1—6 ur dnevno« št. 14880. (u)

Denar

Prodam hranilne knjižice na vlogu od 100.000 Din in še več. Hranilnice in posojilnice v Kranju, proti takojšnji gotovini. Po-nudbe na upravo »Slov.« pod »Gotovina« 14868. d

Obrt

Snežne čevlje in galoše popravi najboljšo »Ex-press«, brzo-popravljajni-ca čevljev in galoš, M. Trebar, Ljubljana, Sv. Pe-tra cesta 6. (t)

Prodamo

Namizna jabolka

kanada kupuje vsako ko-ličino po najvišji ceni trvdka Artur Nachbar — Radeče pri Zidan. mostu.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg

Telefon 2059

**PREMOK
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS** nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.
Gospodinj! — Obrtniki!
Popolna odprodaja poso-de, orodja, štedilnikov itd. iz skladišča po zelo niz-kih cenah pri Stanko Florjančič, železnina, Resljeva c. 3 — nasproti Medič-Zankl. (Vhod sko-zi dvorišče.)

Zimske športne srajce

v največji izbiri po naj-nižjih tovarniških cenah dobite pri »Kreko«, Tav-čarjeva ul. 3. (1)

Kolesa vseh vrst

radi končane sezije pro-dajamo po neverjetno zni-žanih cenah. Nova trgo-vina, Tyrševa c. 36, na-sproti Gospodarske zveze.

VINO

pristno in poceni dobite pri
**Centralni vinarni
v Ljubljani**

Sveže najfinejše norveško

ribje olje
iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

Za šolarje

vseh vrst obleke, pum-parce, perilo itd. v naj-večji izbiri dobite po-ceni pri Preskerju
Sv. Petra cesta 14. (1)

Bajramov med

prodaja na debelo 12 Din
čebelarstvo Bartolovič —
Piškorevc. (1)

Otroško posteljico

dobro ohranjeno, prodam.
Naslov v upravi »Sloven-ca« pod št. 14878. (1)

Prima orehova jedrca

od 5 kg navzgor za ceno
17 Din franco dobavlja
Dezider Goldgruber, Gra-čanica, Vrbska banov. 1

Vnajem

Prometno gostilno

proti kavčiji takoj oddam.
Naslov v upravi »Sloven-ca« pod št. 14876. (n)

Soba za pisarno

se odda v palači Delav-ske zbornice v Copovi uli-ci. Informacije se dobe v knjigovodstvu zbornice. n

Vsak naročnik

»SLOVENCA«
je zavarovan!

Poravnajte

pravočasno
naročnino!

Kupimo

**Staro zlato,
zlato zobovje
in srebrne kronc**

kupujem po najvišjih
dnevniških cenah.
A. KAJFEŽ
urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Posvetva

Pritlična hiša

z dolgo fronto, na pro-metnem kraju Ljubljane,
ugodno naprodaj. Pojas-nila daje: Reklam Rog-man, reklamno podjetje,
Pražakova 8-1. (p)

Maneverska lokomotiva

(Verschublokomotive)

za normalni industrijski tir, rabljena a dobro ohranjena se išče. Ponudbe z označbo tovarne, leta zgradbe in detajlnim tehničnim opisom na tovarno »SARTID«, SMEDEREVO.

Alja Rahmanova:

73

Tovarna novega človeka

Roman

„Poslušaj, brat moj! Če bi tvoji bratje znali vse jezike svetla in bi poznali vse znanosti in skrivnosti duše, bi to vendarle ne bila popolna sreča!“

Cez nekaj časa je zopet dejal:

„Poslušaj, brat! Če bi tvoji otroci odkrili vse zaklade sveta, spoznali pota zvezd in življenje vseh živali in rastlin, bi še ne bili popolnoma srečni!“

Nato sem ga vprašal, kako je potem prav za prav mogoče doseči popolno srečo. In odgovoril mi je:

„Poslušaj, brat moj! Če prideva sedajle zamazana, premočena in premražena od kake kočice in prosiva za prenočišče, pa nama kmet reče: potepuha, poberita se dalje, le pojdiva v noč, namesto da kradeta ubogim ljudem miloščino; in če greva nato dalje in nisva užaljena, temveč si misliva: prav ima ta mož, Bog ga je navdihnil, da je z nama tako ravnal; in če potem nadaljujeva brez godrnjanja in brez jadikovanja svojo pot v viharju — tedaj, moj brat, sva dosegla popolno blaženost!“

Rekel sem mu:

„Mnogo moči, o mojster, je potrebno za to!“

On pa mi je odgovoril:

„Res je, brat moj, treba je mnogo moči, toda le v dobroti in ponižnosti, v pokorščini in ljubezni leži resnica Kristusova!“

Pridigar je končal. Pot mu je lil s čela in ogenj se je lesketal v njegovih očeh. Občino so njegove besede tako prevzele, da nekaj minut ni nihče pretrgal te slav-nostne tišine. Nato so pričeli vsi zbrani peti:

Jesus Kristus, naš večni Gospod, noče zalostiti duše nobenega živega človeka. Večni Sodnik, ne pozabi me, prosim Te, olajšaj mi moje srce, osvobodi me napuha in ošabnosti! Nauči me moliti nas vse, omehčaj nam srca, daj nam duha in moči vere, ogrej naša srca in pošlji jim žarke luči večne resnice!

Med petjem so se pričeli obrazi navzočih spreminjati in vedno pogostejše so obračali svoje poglede na starca, ki je srepnih oči mrmral nerazumljive besede. Nenadoma je vstal in v njegovem bledem, kot iz kamna izklesanem obrazu se je zrcalilo zamaknjenje, kakršno zajame tistega, ki vidi nekaj, kar ni dano videti nobenemu drugemu človeku. In z glasom, ki je zvenel čisto drugače od onega, s katerim je običajno govoril, je začel pripovedovati:

»Bratje in sestre! Eden naših velikih učiteljev je dejal, da je najvažnejše v našem nauku to, da moramo vse svoje življenje klicati v veri in ponižnosti ime Kristusovo prav tako, kot moramo dihati, jesti in piti. Toda tega se je treba učiti! Vsak tega ne zmore! Treba se je naučiti, da izgovarjamo svojo dušo v tako vroči ljubezni do Boga, da se v njej tako rekoč upijani. Ljubezen mora napasti človeka s toliko silo, da pada na tla, da joče in se smeje, da pleše in se vrti, da pride popolnoma iz sebe. Tedaj šele preneha biti samo človek, tedaj šele postane njegovo telo posoda, v katero se naseli Sveti Duh. In naj se ljudje v svetu smejejo nad našim »radenjem«! Saj ne razumejo, kako potrebno je naše vrtenje, naše skakanje, naš smeh in naš jok. Vemo, da

pride Sveti Duh k nam le tedaj, če napremo vse svoje sile, duševne in telesne. Ne sramujte se svojega smeha, ne sramujte se svojih solz, svojega cepetanja, svojega vrtenja! Ni se vam treba sramovati, zakaj ravno v trenutku, ko je vaše telo tako izmučeno od vsega tega, da ne čutite nobenega njegovega vlakna več, prav tedaj je vzvišeno nad vsa sramota in tedaj šele je vredno, da se naseli v njem Sveti Duh!«

Ko je starec končal, je stopil med množico, pričel tekati v krogu in glasno peti:

Sveti Duh je vztrepetal,
vžgal je srca vernih,
v svetem krogu jih je zavrtel.
Vsi verni so se obrnili
in njih srca so vzkpela...

Drugi so tekali za starcem. Nekateri so jokali, drugi so se smejali, mnogi so padali na tla in divje kričali. Spočetka so bili njih obrazi temnordeči od napora, polagoma pa so izgubljali barvo in postajali blede kakor smrt. In vendar se je zrcalil v njih izraz blaženega zamaknjenja...

Le nekateri so še tekali, večinoma pa so bili tako izmučeni, da so nepremično ležali na tleh ali sloneli ob steni. Krčevit smeh je stresal njihova telesa in strmeli so v daljo, kakor da bi stopila prednje nadzemljiska prikazen; njihove ustnice pa so jecljale:

»Mrz je že zaprl moje ustnice
in Sveti Duh se jih je že dotaknil!«

Tisti, nad katere Sveti Duh še ni prišel, so vzdihovali, vpili in tulili, oni pa, katerih telesa so si medtem že zopet opomogla, so pričeli znova tekati, skakati in plesati.